

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon števil 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
Inseratni oddelk: Ljubljana, Seienburgova ul. — Tel. 3492 in 3392
Podružnica Maribor: Grajski trg št. 7 — Telefon 2455
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2. Telefon št. 190.
Računi pri post. ček. zavodih: Ljubljana št. 17 749

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 30 din.
Za inozemstvo 50 din.
Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455, Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.
Rokopisi se ne vračajo

JUTRO

Nevtralnost Jugoslavije

Službena izjava naše vlade o stališču Jugoslavije z ozirom na italijansko-grški spopad

Beograd, 1. nov. AA. Še pred začetkom sedanje vojne v Evropi je Jugoslavija dosledno izvajala na Balkanu in v Podunavju konstruktivno politiko miru ter storila vse, da predvsem ustvari dobre in prijateljske odnose z vsemi sosednimi državami, zlasti pa s sosednima veselilama Nemčijo in Italijo. Ko je izbruhnil spor med veselilami, je Jugoslavija takoj proglasila strogo nevtralnost, ki ni slonela na ničemer drugem kakor na spoštovanju njene neodvisnosti in varnosti njenih meja.

Z lojalnim izvajanjem take politike je Jugoslavija najboljša služila interesom svojega naroda, po drugi strani pa

je popolnoma zadostila svojim dolžnostim korektnega sosedstva, zaradi česar je tudi takoj dobila kategorična in odkrita priznanja Berlina in Rima. Poslednji spor med Italijo in Grčijo, ki ga Jugoslavija globoko obžaluje, ker je v iskrenih prijateljskih odnosih z obema državama, je prenesel vojno tudi na Balkan in razumljivo je, da mora Jugoslavija na novo nastali položaj obravnavati čim več pažnje in uporabiti vse svoje sile, da obvaruje mir. Glede na svoje dosedanje zadržanje Jugoslavija upa, da z nadaljnimi razvoji dogodkov na Balkanu njeni interesi ne bodo ogroženi od nobene strani.

Italijanske čete napredujejo na grškem ozemlju v dveh pravcih in to v pravcu Argikostroide in v pravcu Janine v pokrajini Korče pa v pravcu Florine. Janina je oddaljena od meje 40 km od Janine se spuščajo pota v pravcu na Atene, od Florine na se začne pot v Solun, ki je dolga 150 km.

Italijanski listi objavljajo poročila o operacijah na podlagi poročila glavnega štaba italijanske vojske in na podlagi poročil svojih posebnih dopisnikov »Messaggero« piše, da italijanske čete stalno napredujejo kljub slabemu vremenu. ki traja neprenehoma, in kljub slabim potom in mostovom, ki so jih Grki pri umiku spustili v zrak. Dopisniki listov podarjajo, da so vsi grški pokreti doslej imeli obrambni značaj in da nudijo umikajoči grški oddelki močan odpor. Prebivalstvo pričakuje italijanske čete povsod z navdušenjem, zlasti pa v Čamuriji, kjer je naseljeno po večini albansko prebivalstvo.

Prvi napadi na Solun, Tirano in Drač

Atene, 1. nov. p. (At. ag.) Danes je bil v Atenah in v Pireju dvakrat dan znak za letalski alarm. Slišati je bilo močno streljanje protiletalskih topov, vendar pa so vrzanih letal nad Atenami ni bilo videti. Danes je bil izvršen tudi prvi italijanski letalski napad na Solun, kjer je bil šestkrat alarm. Italijanska letala so dalje danes bombardirala Lariso in Krf. Bilo je nekaj žrtev med civilnim prebivalstvom.

Atene, 1. nov. p. (At. ag.) Grška letala so skupno z angleškimi letali danes dopoldne poletela nad Albanijo in so bombardirala vojne cilje v Tirani, Draču in Santi Quaranti. Vsa letala so se vrnila na svoja oporišča.

Prvi angleški napad na Neapelj

London, 1. novembra. AA. (Reuter). Manjši oddelk angleških bombnikov je izvršil preteklo noč napad na Neapelj. Vsa angleška letala so se nepoškodovano vrnila v svoja oporišča.

Slabe ceste

Rim, 1. novembra. AA. (Stefani). Posebni poročevalec agencije Stefani poroča z grškega bojišča:

Eno od iznenadenj, na katero so naletele italijanske čete ki napredujejo v Epiru, je bila ugotovitev, da v tej pokrajini ni takih potov, na katere so navajene italijanske čete in ki so jih bili Italijani zgradili po vsej Italiji. Italijanski inženirski oddelki delajo brez preostanka in popravljajo mostove ter gradijo ceste, po katerih bo šla glavna motorizirana enota. Tudi bojni vozovi, čeprav se morajo kretati skozi vode in blato krepko pomagajo pri napredovanju pešadije.

Vojne cone v Albaniji

Rim, 1. novembra. AA. (DNB) Italijanski službeni list je objavil dekret duceja, po katerem se na teritoriji Albanije pragaša za operativne kraje Argirekastro, Korino, Berat, Valona, Elbasano, Tirano, Drač in pomorsko pokrajino med ustjem reke Bojane in Matje kakor tudi vse pokrajine italijanske posesti na katere se te odredbe morejo nanašati.

Angleški kapital v Grčiji

Stockholm, 1. nov. AA. (DNB) »News Rewue« piše, da angleški kapital v Grčiji dosega vsoto 510 milijonov mark. Angleški trgovski kapital, ki je investiran v Grčiji, kontrolira ves promet v Grčiji. Prav tako so pod kontrolo angleškega kapitala vsa vodna pota, grška električna industrija in en milijon 800 ton grškega brodogoja.

Kralj Zogu se seli v Ameriko

Amsterdam, 1. nov. AA. (DNB) »Daily Sketche« je izvedel, da namerava bivši albanski kralj Zogu s svojo rodino in svojim spremstvom zapustiti Anglijo in se preseliti v Zedinjene države. Kakor se sliši, bo albanski kralj kupil svojo jahto.

Angleška poročila o bojih v Afriki

Kairo, 1. nov. j. (Reuter) Poveljstvo angleških čet na Blížnjem vzhodu poroča: V noč od 30. na 31. oktobra se je neka angleška patrolja v zapadni puščavi spopadla s sovražnim odredom. Sovražnik je iz spopada odnesel nekaj izgub, dočim na angleški strani ni bilo niti mrtvih niti ranjenih. Do večje aktivnosti patroljnih odredov je prišlo tudi v Sudanu, kakor javlja zadnji komunikirani britanskega vojnega poveljstva. Na frontnem sektorju pri Kasali je neka italijanska patrolja v tork napadla neko sovražno oskrbovalno karavano. En sovražnik je bil pri tem ujet. Sovražne izvidniške čete, ki so bile na sektorju ob Modrem Nilu že v začetku tedna uspešno napadene od angleških ednic se so morale še nadalje umakniti s svojih položajev. S fronte v Keniji kakor tudi iz Palestine ni ničesar novega poročati.

Prodiranje v dveh smereh

Rim, 1. nov. AA. (Stefani) Posebni vojni dopisnik agencije Stefani objavlja sledeče podatke o gibanju italijanskih čet v Grčiji:

Laval o nemško-francoskih pogajanjih

Izjava novinarjem v Parizu — »Ozračje vljudnosti in medsebojnega razumevanja« — Hitler in Petain

Pariz, 1. nov. j. (DNB) Po svojih razgovorih s predstavnikmi Nemčije je francoski zunanji minister in namestnik ministrskega predsednika Laval podal sinodi predstavnikom tiska v Parizu izjavo, v kateri je med drugim naglasil:

»Razgovori s predstavnikmi Nemčije ob priliki drugega mojega bivanja v Parizu so se vršili v atmosferi vljudnosti in v duhu medsebojnega razumevanja, kar se mora smatrati po dobi poraza za neobičajno ugodno. Seveda je pa še zelo dolga pot do končne ureditve vseh višjih vprašanj. Jasno je, da ni mogoče v nekaj dneh in niti v nekaj tednih popraviti vse storjeno škodo in spet pozidati vse razvalne. Ki jih je pustila za seboj vojna. O obeh sestankih, ki sem jih imel v Parizu, mi bodo ostale v spominu zelo dramatične slike. Ko sem videl, kako je maršal Petain sedel v razgovoru nasproti kanclerju Hitlerju, tedaj sem razumel, da je mogoče usodo obeh naših narodov urediti tudi na drugačen način, kakor pa samo z orožjem. Francija se bo v bodoče vedela čuvati pred vmešavanji od zunaj ter bo umela popolnoma neuplivano in svobodno prevzemati odgovornosti za svoja dejanja.«

Francosko zagotovilo ameriški vladi

Bern, 1. nov. j. (SDA) Švicarski list »Tribune de Lausanne« poroča iz Washingtona, da je francoski poslanik v Zedinjenih državah izjavil podtajniku zunanje ministrstva, da je prejel iz Vichyja

formalna zagotovila, da v pogajanjih med Francijo in državama osi ni govora o kakih odstopitvah francoskih posestev na zapadni zemeljski polkrogli Nemčiji ali Italiji za pomorska ali letalska oporišča. Francoski poslanik je naglasil, da je v imenu francoske vlade pooblaščen izjaviti, da Nemčija doslej Franciji ni predložila nikakih formalnih mirovnih pogojev.

Položaj v francoskih kolonijah

Vichy, 1. nov. j. (Havas). Preko angleških in ameriških radijskih postaj so se razširile vesti, ki napačno slikajo položaj v nekaterih francoskih kolonijah, v prvi vrsti na otoku Martiniku in Gvadelupu. Francoska vlada je zaradi teza v četrtek zvečer preko francoskega radia razglasila, da je treba smatrati položaj v omenjenih dveh francoskih kolonijah za povsem normalen. Guvernerja obeh teh francoskih otokov sta še v teku zadnjih 48 ur poslala v Vichy službene brzojavke, da to dejstvo v polni meri zadostuje za dokaz, da ne more biti nikakega govora o priključitvi teh dveh francoskih prekomorskih posestev k ilegalnemu pokretu generala de Gaulle.

Laval spet v Vichyju

Vichy, 1. nov. br. (SDA) Podpredsednik vlade in zunanji minister Laval se je danes vrnil iz Pariza v Vichy.

Amerika smatra Rusijo za prijateljsko državo

Polemika o prodaji blaga Rusiji, ki ga morda potem pošilja dalje v Nemčijo — Hullove izjave

Washington, 1. nov. j. (A. R.) Republikanski kandidat za predsedniško mesto Willkie je v svojem zadnjem volilnem govoru čital vladi, da dovoljuje izvoz vojnih produktov potrebnih preko Sovjetske Rusije, od koder se z njimi oskrbuje Nemčija. Na včerajšnji tiskovni konferenci so predstavniki ameriških in tujih listov vprašali zunanjega ministra Hulla kaj ima pripomniti k Willkiejevi trditvi, da se je dovolil izvoz orožnih strojev iz Amerike v Rusijo, ki je prijateljsko naklonjena Nemčiji. Hull je odgovoril, da v Zedinjenih državah prodaja pač vrstni tujih držav razne vrste izdelke, ki jih ne potrebuje v lastni obrambni organizaciji. Od vlade ni mogoče zahtevati, da bi pri vsaki kupni pogodbi poprej natančno preiskala, čemu se bo določeno blago prav za prav uporabljalo. Sicer pa je na to vprašanje nedavno odgovoril sam Roosevelt rekoč, da treba Rusiji kot prijateljski državi pač pustiti dostop na vsa ameriška tržišča.

Hull ostane, četudi zmagal Willkie?

Washington, 1. novembra. AA. (Stefani) Nekateri ameriški listi potrjujejo vesti da bo sedanji zunanji minister Hull ostal na svojem položaju tudi v primeru, če bi bil izvoljen Willkie.

50.000 letal letno

Washington, 1. nov. AA. (Reuter) Predsednik Združenih držav Roosevelt je na konferenci s predstavnikmi tiska izjavil, da je možno, da se začne z izvajanjem novega načrta za proizvodnjo ameriških letal, čim se bo sestal ta mesec kongres po predsedniških volitvah. Nov program bi bil izdelan tako, da bi omogočil izdelavo 50.000 letal na leto.

Kretanje ameriške mornarice

New York, 1. nov. j. (AR.) Po informacijah »International News« so v četrtek

stirje ameriški rušilci zapustili luko Portoriko ter odpluli v neznan smer v južnem pravcu. Prav tako so večji oddelki bombnih in lovskih letal krenili v neznan smer.

Willkie obljublja še večjo pomoč Angliji

Washington, 1. nov. br. (Reuter) Kandidat za prezidenta Wendell Willkie je govoril na zborovanju v Wallingtonu. Izjavil je med drugim, da bo, če bo izvoljen za prezidenta, storil vse, da se bo produkcija vojne industrije v Zedinjenih državah v čim krajšem času pospila do skrajne mere in da bi Anglija čimprej prejela vso pomoč, ki se je lahko nadejala od Zedinjenih držav. Kar je storil prezident Roosevelt, je po njegovem mnenju vse premalo.

Klirinški promet med ameriškiimi državami

Washington, 1. novembra. j. (AR.) Na tiskovni konferenci so predstavniki ameriškega in tujega tiska zastavili zunanjemu ministru vprašanje, ali so resnične vesti, da se namerava vlada Zedinjenih držav v trgovinskih odnosih z južnoameriškiimi republikami poslužiti klirinškega sistema ter se zateči k sistemu obračunavanja po nemškem vzorcu. Minister Hull je na to vprašanje odgovoril da je že pred več meseci naglasil, da so se posledice vojne pojavile kaotične preusmeritve v svetovni trgovini ter v kreditnih odnosih ter da se mora zdaj tudi Amerika pod silo razmer opredeliti vsake začasne zasile rešitve, od katere si lahko obeta kolikor toliko normalno nadaljevanje poslovanja življenja. Sistem zamenjave blaga, ki bo uveden v prometu med Zedinjenimi državami in latinsko Ameriko, je sicer po sebi nezdrav, je dejal Hull, vendar bo pomagal iz stiske.

Pred prelomom med Rumunijo in Anglijo

Angleški poslanik z vsem osebjem bo te dni odšel iz Bukarešte — Ostri ukrepi proti sabotaži v gospodarstvu

Bukarešta, 1. novembra. AA. (DNB). Tukajšnji poučeni krogi trdijo, da bo angleški poslanik zapustil Bukarešto z vsem osebjem v teku prihodnjih dni. Angleška vlada se je pred nekaj časa že odločila, da odpokliče svojega predstavnika, toda rok odhoda je bil prepuščen poslaniku v Bukarešti. Istočasno z osebjem poslanika bodo iz Bukarešte odpotovali tudi vsi Angleži, ki še prebivajo v Rumuniji. Teh Angležev je le še malo. Med njimi so tudi zadnji angleški novinarji. Skupno z Angleži bodo zapustili Rumunijo tudi člani tako zvanega poljskega poslanstva, ki je še vedno v Bukarešti. Angleži in Poljaki bodo odpotovali delno v Bolgarijo, delno v Turčijo, odkoder bodo odpotovali po najkrajši poti v Anglijo.

janje trgovinske, industrijske in finančne sabotaže. Vsa sabotažna dejanja v teh panogah se bodo kaznovala s prisilnim delom od 5 do 25 let ter z zaplenbo produkcijskega, odnosno trgovskega blaga. Minister za narodno gospodarstvo bo lahko v primeru sabotažnih dejanj postavilo svoje organe v upravo prizadetih industrijskih podjetij.

Rumunski demantiji

Bukarešta, 1. nov. AA. (Rador). Mornariško ministrstvo demantira vest, da je nekemu diplomatskemu kurirju izginil na rumunski ladji diplomat-ki kovček. Bukarešta, 1. nov. AA. (Rador). Demantira se vest, ki pravi, da je ustavljen rumunski pomorski promet s Turčijo. Pomorski promet med Rumunijo in Turčijo ni ustavljen in se redno vrši.

Vojne operacije v Grčiji

Italijanska in grška vojna poročila — Spopad pri Sidi Baraniju — Živahni letalski napadi tudi v Afriki Prvi nastop grške vojne mornarice

Nekje v Italiji, 1. novembra. AA. (Stefani). Službeno poročilo št. 147 vrhovnega poveljstva italijanske oborožene sile se glasi:

Operacije v Epiru se razvijajo normalno. Naše čete so prispele do prometnega središča Kalibahu. Poti, ki jih je bil sovražnik pri umiku poškodoval se popravljajo.

V Severni Afriki so naše hitre kolone izvršile napad na sovražne sile in jih potisnile od Alamensame 40 km vzhodno od Sidi el Baranija. Naše letalstvo je izvršilo močne napade na sovražne položaje in se srečalo s sovražnimi lovskimi formacijami ter se z njimi spoprijelo. Naša lovska letala so sestrelila 7 sovražnih letal. Verjetno sta bili sestreljeni še dve sovražni letali. Tri naša letala se niso vrnila v svoja oporišča.

Sovražno letalstvo je izvršilo napad na letališče pri Mazmariki. Pri tej priliki so bili trije ranjeni in eden mrtev. Gmotna škoda je majhna. V Vzhodni Afriki je sovražno letalstvo napadlo Adi Gala. Škoda je majhna. Trije domačini so bili ranjeni. Izvršen je bil napad sovražnega letalstva

na Agordat brez posledic. Sovražna letala so vrgla več bomb na Neapelj. Od teh bomb je bilo nekaj zažgalnih. Bilo je nekaj gmotne škode pri Bagnoli in Takuanu. Življenje je izgubila ena oseba, pet pa jih je bilo ranjenih.

Atene, 1. novembra. AA. (Atenska agencija) Službeno poročilo grškega vrhovnega poveljstva se glasi: V pokrajini Epiru smo odbili operativno gibanje sovražne pešadije in motoriziranih oddelkov. Sovražnik je imel izgube. Ujeli smo nekaj italijanskih vojakov. V teku večerjanjega dne je naše letalstvo bombardiralo sovražno ozemlje. Prišlo je do letalskih bitk, v katerih je bilo sestreljeno eno sovražno letalo, drugo pa poškodovano. Ves večerjanjski dan je bilo naše letalstvo aktivno. Naše pomorske sile so uspešno bombardirale več kakor eno uro desno krilo sovražne fronte.

Nemška vojna poročila

Napadi na Anglijo se nadaljujejo kljub neugodnemu vremenu, ki je prisililo Angleže, da so ustavili polete nad Nemčijo — Potopljene ladje

Berlin, 1. nov. AA. (DNB.) Nemško vrhovno poveljstvo poroča:

Posebno neugodne vremenske prilike so angleško letalstvo primorale, da opusti vsako aktivnost. Nemško letalstvo pa je kljub temu nadaljevalo z napadi na London in druge vojaško važne cilje v južni in zapadni Angliji. V jugozahodnem delu Londona je nemško letalstvo bombardiralo železniške naprave in velike tovarne, v katerih so nastali požari. V Birminghamu in v južnem delu Bristolu so bile uspešno bombardirane tovarne za oboroževanje.

O priliki napada na neko skladišče municije zapadno od Londona je zletelo v zrak več skladišč municije. Zaradi poškodovane proge se je izliril neki brzovlak. Pri ostalih napadih na angleška letališča so bila zadeta skladišča in barake. Večje število angleških letal, ki so bila na tleh, je bilo napadeno s strojniškim ognjem in močno poškodovano.

V zapadno-irskih vodah je bila potopljena neka angleška tovorna ladja s 6.000 tonami. Na jugovzhodni angleški obali je neki nemški bombnik razpršil neki angleški konvoj. Na zahodni norveški obali je bilo v letalski bitki sestreljeno sovražno letalo tipa »Lockheed-Hudson«. Ladja za pobiranje min je sestrelila v istem odseku neko drugo angleško letalo. Nemško letalstvo ni izgubilo nobenega aparata.

Razpršen konvoj

Berlin, 1. nov. j. (DNB.) Tekom večerašnjega dopoldneva so nemška letala napadla neki sovražni konvoj v severnem Kanalu. Parniki v konvoju so se z manevriranjem skušali izogniti nemškim bombam. Navzile temu so bombe zadele dva parnika ter ju hudo poškodovale. Ves sovražni konvoj, sestojč iz štirih spremeljavalnih ladij, 12 trgovskih parnikov in ene krizarke, je bil razpršen. Bombnim letalom sledile nemške izvidniške formacije, ki so lahko ugotovile, da je bil angleški trgovinski parnik »Kingsland« tako hudo

poškodovan, da se lahko računa z njegovo potopitvijo.

Napadeno angleško letališče

Berlin, 1. novembra. AA. (DNB.) O priliki napadov na London in južno Anglijo je nemškim letalcem davi uspelo, da so z majhne višine metali bombe nepoškodovane in tako dosegel nov svetovni rekord na dvosedem letalnem letalu. Poleg tega je dosegel tudi svetovni rekord v letu k določenemu cilju ter je preletel 495 km v prečni trti. Letalka Prokopova je postavila dva nova svetovna rekorda: rekord v letenju k določenemu cilju s 343 km in višinski rekord s 3396 m. Od 18 novih svetovnih rekordov, ki jih je registrirala mednarodna letalska zveza, jih je bilo doseženih v Sovjetski Rusiji 13.

Oddajanje motorjev v Angliji

Amsterdam, 1. novembra. AA. (DNB.) Angleški minister za proizvodnjo letal in letalskega materiala lord Beaverbrook je sredi potovalne ture po Italiji ter se je preko Trsta vrnil v Budimpešto. Pred svojim odhodom je minister Teleki izrazil svoje globoko občudovanje do velikih uspehov, ki jih je Italija dosegla pod sedanjim režimom in vseh panogah poljedelstva. Podčrtal je tudi tradicionalne simpatije, ki vežejo italijanski in madžarski narod.

Angleško zlato roma v Ameriko

New York, 1. novembra AA. (DNB.) Po vesteh iz New Yorka Anglija oddaja še naprej velike količine zlata v Združene države. Od 427 milijonov dolarjev, kolikor predstavlja vrednost uvoženega zlata v Združene države v teku prejšnjih petih mesecev, odpade na Anglijo okoli 310 milijonov dolarjev.

Angleška vojna poročila

Razmeroma majhni napadi v noči od četrta na petek

London, 1. novembra. j. (Reuter) Uradno poročilo letalskega ministrstva in ministrstva za notranjo varnost pravi, da se je aktivnost sovražnega letalstva nad Anglijo v noči na petek zopet zmanjšala. Bombe so bile vržene v glavnem na vzhodno Anglijo, na London in na neko mesto v srednji Angliji. Vse te bombe pa so napravile le malo škode in tudi število človeških žrtev ni bilo veliko. Nadalje so nemška letala vržila nekaj bomb na neko naselje ob škotski obali, toda z malenkostnim uspehom.

London, 1. novembra. br. (Reuter) Letalsko ministrstvo je nocjo objavilo komunikate, da je bilo od sinoči do danes zvečer sestreljenih 8 nemških letal. Angleži so izgubili 7 lovskih letal, vendar pa sta se pilota dveh letal rešila.

Brez poletov nad Nemčijo

London, 1. nov. j. (Reuter) Letalsko ministrstvo objavlja: Zaradi slabega vremena naše letalstvo v minuli noči ni izvršilo nikake operacije, niti proti zapadni, niti proti srednji Nemčiji. V večerašnjih dnevnih letalskih operacijah so letala obalnega poveljstva z bombami direktno pogodila neko sovražno trgovsko ladjo ob norveški obali. Eno izmed naših letal se ni vrnilo na oporišče.

Prehrana v zakloniščih

London, 1. nov. j. (United Press) Prehranjevalstvo, ki uporablja 80 kolodvorov londonske podzemeljske železnice kot zaklonišča, bo v bodoče tamkaj prejemale tudi živalsko ostrbo. Uvedeni bodo posebni vlakci, ki bodo razvažali po teh podzemeljskih zakloniščih čaj, kavo ter razne prigrizke. Kakor se dodatno doznavajo, je bila v nočnem napadu v sredo od nemške bombe zadeta neka velika trgovska palača v središču Londona, pri čemer je bilo 150 ljudi poškodanih. Pretežno večino so rešili.

V Kanalu obstreljevan konvoj

London, 1. nov. j. (Reuter). Danes popoldne so nemški težki topovi s francoske obale v Rokavskem prelivu silovito obstreljevali angleške ladje, plovoče skozi

Rokavski preliv. Ko so bile angleške ladje ravno nasproti Dovru so 3 baterije nemške težkega obalnega topništva oddale 6 zaporednih saliv proti njim. Granate so udarjale kroz in kroz parnikov, ki pa so pluli dalje v smeri proti zapadu. Nemške topovske baterije so razpostavljene ena pri svetilniku na rtiču Gris Nezu, druga v bližini Calaisa, vzhodno od 4. versta; spomenika, tretja pa približno sredi med obema. Zrak je bil nenavadno čist in je kanonado opazovalo na tisoče ljudi s pečin na kentški obali. Okrog ladij so se dvigali ogromni vodeni stebri od granatnih eksplozij. Nemško obalno topništvo je streljalo skoraj celo uro. Z angleške obale ni bilo mogoče opaziti, da bi bila katera ladja zadeta. Nemško letalo, ki je iz silne višine vodilo nemško topništvo, je bilo kasneje sestreljeno.

Smuts pri južnoafriških četah v Keniji

Pretoria, 1. novembra. AA. (Reuter) Uradno se poroča, da je predsednik vlade južnoafriške unije general Smuts na obisku čet južnoafriške unije v Vzhodni Afriki.

Od Norveške naročena letala izročena Kanadi

Stockholm, 1. novembra j. (SDA) Švedski list »Stockholm Tidningen« objavlja poročila svojega newyorškega dopisnika, ki trdi, da je vlada v Washingtonu izročila Kanadi 26 modernih bombnikov, ki jih je svojevčasno naročila v Zedinjenih državah norveška vlada.

Trgovski štrajk v Bombayju

Bombay, 1. nov. j. (CBS) V znak protesta zaradi aretacije bivšega predsednika indijskega nacionalnega kongresa Nehruja so danes vsi trgovci v Bombayju prostovoljno zaprli svoje lokale. Nehru je bil aretiran včeraj v Alahabadu. Nehru je bil eden izmed dvojice indijskih politikov, ki ju je Gandhi poveril z organizacijo »civilne nepokorščine«. Nehru ter njegov politični tovariš Vinoba sta imela vrsto protivojnih govorov. Vinoba je bil aretiran že pred dnevi.

Japonci o namerah USA

Po japonski sodbi zbirajo Američani ogromne zaloge vojnega materiala v Vzhodni Aziji — Japonska pogajanja z Rusijo za nenapadno pogodbo

Tokio, 1. novembra. AA. (DNB) List »Niči Niče« piše, da more sedanja akcija Zedinjenih držav na Daljnem vzhodu biti več kakor samo ukrep previdnosti. Zato se mora Japonska zavedati nevarnosti, ki prihaja od te strani. Zedinjene države kopičijo velike količine vojnega materiala v Rangoonu in Manilli, češ da dajejo material na razpolago maršalu Čangkajsku. To kopičenje vojnega materiala pa se dejansko vrši za lastno uporabo Zedinjenih držav. Dve ameriški tovarni letal sta že zgradili vse potrebno za izdelovanje letal na Filipinskih otokih. Ameriško brodogradništvo se je koncentriralo v pokrajini Manila in talno vežba. V Hongkongu in Singapuru so oficirji ameriške vojske in ameriške čete, ki so še na Kitajskem, dobile tajni ukaz, naj hodo pripravljene za prevoz v primeru potrebe. List je tudi izvedel, da se v Sanghaju vodijo razgovori med poveljniki angleškega in ameriškega brodogradništva. Iz vsega tega se jasno vidi namere Združenih držav. List »Tokio Niči Niče« je tudi izvedel, da Zedinjene države razpolagajo v raznih krajih Daljnega vzhoda s 150 ladjami, ki so jih nedavno kupili in jih sedaj koncentrirajo na vzhodni obali Filipinov. Poleg teh vojnih priprav sta si Anglija in Zedinjene države mnogo prizadevali, da ovirata razgovore med Ja-

ponsko in francosko Indokino, zlasti pa med Japonsko in Holandsko Indijo.

Umik Japoncev na južnem Kitajskem

Sanghaj, 1. nov. (DNB) Japonci čete na južnem Kitajskem so se morale umakniti za reko Jangjang. V četrtek so se morale japonske čete umakniti z glavnega mesta pokrajine Huangsi. Kitajske čete zasledujejo sovražnika in mu sledijo v razdalji za več dnevni pohodov.

Rusko-japonska pogajanja

Tokio, 1. novembra. AA. (Stefani) Izvele so se, da so sovjetsko-japonska pogajanja potekajo zadovoljivo in da se skoraj pričakuje podpis pogodbe o prijateljstvu in nenapadnosti. Tokio, 1. novembra. AA. (Stefani) Tokijski list »Hosi Šimbun« piše, da si Japonska prizadeva na vse načine, da ne bi pustila nobene prilike za poboljšanje odnosov med Japonsko in Sovjetsko Rusijo. List »Niči Niče« javlja iz Sanghaja, da se na Daljnem vzhodu vršijo velike ameriške priprave za vojno. List omenja eva-

kuacijo ameriških državljansov iz Sanghaja ter kredite, ki so bili dovoljeni kitajski vladi, in končno opozarja na vse ameriške vojake in mornarje v Sanghaju, kakor tudi na veliko nagradenje vojaškega materiala v Manli.

Sovjetski jadralni rekordi

Moskva, 1. nov. AA. (Tass). V letu jadralnih letal je bilo doseženih nekaj novih rekordov. Krtačev, učitelj letenja z jadralnimi letali, je preletel 516 km brez spuščanja in tako dosegel nov svetovni rekord na dvosedem letalnem letalu. Poleg tega je dosegel tudi svetovni rekord v letu k določenemu cilju ter je preletel 495 km v prečni trti. Letalka Prokopova je postavila dva nova svetovna rekorda: rekord v letenju k določenemu cilju s 343 km in višinski rekord s 3396 m. Od 18 novih svetovnih rekordov, ki jih je registrirala mednarodna letalska zveza, jih je bilo doseženih v Sovjetski Rusiji 13.

Minister Teleki je odpotoval iz Italije

Trst, 1. nov. j. (Stefani). Madžarski poveljni minister Teleki je danes zaključil svoje poučno potovanje po Italiji ter se je preko Trsta vrnil v Budimpešto. Pred svojim odhodom je minister Teleki izrazil svoje globoko občudovanje do velikih uspehov, ki jih je Italija dosegla pod sedanjim režimom in vseh panogah poljedelstva. Podčrtal je tudi tradicionalne simpatije, ki vežejo italijanski in madžarski narod.

Madžarska dobi drobil iz železa

Budimpešta, 1. nov. AA. (MTI). Po nedavni uredbi vlade bodo začeli na Madžarskem kovati železne novce, da bi prihranili na niklju. Kovanci s 330 milijonov pengov novih novcev.

Obvezna prijava zlatine na Madžarskem

Budimpešta, 1. novembra AA. (MTI). Kakor je znano, je madžarska vlada predpisala uredbu, po kateri morajo vsi državljani prijaviti Narodni banki svoje premoženje v zlatu. Prijaviti morajo vse zlate predmete, ki so težji od 300 gramov. Tistim, ki se temu odloku ne bodo pokorili, bodo naložili denarno kazen in jim predmete zaplenili.

Železniška nesreča na Češkem

Praga, 1. novembra AA. (DNB). V četrtek ponoči se je zgodila huda železniška nesreča v bližini Praze. Tovorni vlak, ki je vozil proti Prazi, je trčil v potoški vlak. Ranjenih je bilo 19 oseb, od k-terih so jih 9 prepeljali v bolnišnico. Kdo je nesreče kriv, še ni razjasnjeno.

Rumunske simpatije za Italijo

Bukarešta, 1. nov. j. (Stefani) V rumunskih političnih krogih z vso pozornostjo in s toplimi simpatijami spremljajo italijanske akcije v Grčiji. Listi občirno poročajo o zasedanju grškega ozemlja po italijanskih četah ter se pri tem spominjajo tudi rumunske narodne manjšine, ki biva v Grčiji.

Listi naglašajo, da v pogorju Pindo na Grškem, ki se mu zdej bližajo italijanske čete, živi kmečko pleme Kucovlahov, ki so rumunske narodnosti. To pleme šteje kakih 100.000 duš. Rumunija ni nikoli prenehala zahtevati od Grčije, da se tej rumunski narodni manjšini poeeli avtonomija, da bi lahko ohranili svojo kulturno samobitnost in nacionalne posebnosti, ki jim jih Grčija dosej nikoli ni priznavala.

Omejitev prometa med Črnim in Egejskim morjem

Moskva, 1. novembra. AA. (DNB) Po poročilu agencije Tass iz Aten in po poročilu lista »Bradnik« je grška vlada izdala odredbo, ki prepoveduje plovo med pristanišči v vzhodnem delu Sredozemskega morja in Črnem morju. Ta prepoved velja za ladje, ki vozijo več kakor 300 ton tovora.

Premogovna ležišča v Švici

Curih, 1. nov. AA. (DNB). V bližini Bodenskega jezera v Švici so našli ležišča premoga. Ta ležišča so globoka po en meter, najdeni premog pa je iz vrste škrljastih premogov, ki jih je mogoče kopati kar z vrha.

Bombardirana holandska mesta

Amsterdam, 1. novembra. AA. (Stefani). Prejšnjo noč so angleška letala metala bombe na Haag in številna druga holandska mesta. Pri tej priliki je bilo ubitih 15, ranjenih pa 14 oseb.

Premestitve sodnikov

Beograd, 1. novembra. AA. V imenu kralja so z ukazom kr. namestnikov na predlog pravosodnega ministra premeščeni: za sodnika 4/1 okrožnega sodišča v Ljubljani Josip Zorko, dosedaj v Novem Sadu, za sodnika sreskega sodišča 7 skup. v Mariboru Borivoj Kermavner, dosedaj v Šostanju, za sodnika 6. skup. sreskega sodišča v Ljubljani Fran Petrec, dosedaj v Kranju, za sodnika sreskega sodišča v Ljubljani Vital Oblak, dosedaj v Prevaljah.

Nov pomočnik prometnega ministra

Beograd, 1. novembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je bil z ukazom kr. namestnikov na predlog prometnega ministra postavljen za pomočnika 2/2 prometnega ministra t.ž. Vekoslav Trček, dosedaj direktor direkcije državnih železnic v Zagrebu. Nadalje so postavljeni: za načelnika 3/2 direkcije državnih železnic v Zagrebu, Josip Briski; za višjega kontrolorja 6. stop. pri direkciji državnih železnic v Ljubljani Bruno Prim; za višjega kontrolorja 6. skup. Karol Grimčič, dosedaj na postaji Zidani most. — Upokojen je Josip Horvat, načelnik 3/1 prometno-komercialnega oddelka direkcije državnih železnic v Zagrebu.

Kdo je kriv francoskega poraza

Vichyjski poročevalec budimpeštanskega vladnega organa »Pester Lloyd« pošilja svojemu listu dopis o vprašanju krivde za francoski poraz, kakor se o njem razpravlja v francoski javnosti in francoskem tisku. Poročevalec piše med drugim:

V francoskem javnem mnenju se glede odgovornosti za francoski poraz kažejo deljena mnenja. Opaziti je delovanje propagande, ki hoče vso odgovornost zvreči na generalni štab in na vojaške kroge, da bi se tako krivda politikov zdelala manjša. Tako se na primer v listih pojavljajo članki, ki pod videzom strokovne analize poteka vojne, zlasti pa operacij v maju in juniju, svračajo vso odgovornost za poraz na nesposobnost vojaškega vodstva. Vzporedno pa se tudi vidi krivci, ki so zbežali v Ameriko, propagandno udeležujejo v tem smislu v ameriškem radiju in ameriških listih. Tako je na primer bivši letalski minister Pierre Cot pred kratkim naprtel največji del odgovornosti za poraz na maršala Petainu in generalni štab. Vemo pa, je dejal Cot, da bodo skušali vojaški krogi prevalliti v riomskem procesu vso odgovornost na politike, kakor se je to že zgodilo nekoč v znanem Dreyfusovem procesu.

Te Ototove izjave so v vichyjskih vladnih krogih vzbudile največjo nevoljo. Vojni minister je tudi formalno protestiral proti takim poskusom zvrčanja vse

krivde na vojaške kroge. Dejal je, da so samo razne opustitve politikov sprevlele obruzene stie v neugoden položaj, saj je na drugi strani tudi od nasprotnika priznano dejstvo, da so se francoski vojaški hrobro borili. V tej zvezi objavljajo v Vichyju nekaj novih podatkov o razmerju sil, ki so si ob nemški majski ofenzivi stale nasproti. Francoska vojska je razpolagala v maju z 91 divizijami. Nasproti trem motoriziranim oklopnim francoskim divizijam pa je stalo na nemški strani 10 oklopnih divizij, toda pri tem je treba upoštevati da je bila udarnost in zasedba nemških oklopnih divizij trkrat večja od francoskih, tako da je bilo razmerje teh sil kakor 30:3, ne pa samo 10:3. Glede letalskih sil ugotavljajo sedaj, da je imela Francija v maju letošnjega leta na razpolago 400 bombnikov, od katerih pa je bilo le dobrih 100 modernih in res uporabljenih, ter 420 lovskih letal.

Iz teh podatkov — pravi na koncu poročilo budimpeštanskega lista — bi se dalo torej sklepati, da so bile največje pomanjkljivosti predvsem v pogledu vojne industrije. O tem bo seveda zadnje besede spregovorilo riomsko sodišče, toda javno mnenje zahteva popolno pravičnost v postopku. Zanimivo je, da se nekateri listi prvič oglašajo z zahtevo po smrtni kazni za glavne krivce.

BELEŽKE

Patriarh o narodni slogi

Patriarh pravoslavne cerkve Gavril je obiskal v četrtek Surdulico, kjer se nahaja velika grobnica v svetovni vojni padlih vojakov. V grobnici je opravil službo božjo ter imel nato nagovor na zbrane množice. Dejal je med drugim:

»Prišel sem, da se poklonim grobovom onih sinov naše domovine, ki so umrli zato, da bi bilo nam dobro, za našega kralja, za čast našega orožja in za našo svobodo. Naj nas spominjajo ti grobovi vedno na velika dejanja, ki jih je doprinesel naš narod v bojih za svobodo in zedinjenje. Spominjajo pa naj nas tudi na to, kako dragocena in drago plačana je naša zlata svoboda. Živimo v težkih dneh. Zato je danes naša prva in največja naloga, da se bolj okrepmo svoje sile in da se še tosnje zberemo okoli našega mladega kralja. Bodo pripravljene vsak trenutek stopiti na branik naših državnih in narodnih interesov.

Nikdar ne pozabimo, da leže širom naše domovine grobnice s kostmi naših junakov, ki so ustvarili našo narodno in svobodno kraljevino Jugoslavijo. Mi smo svetu že ponovno pokazali, kako nelzrpnni so viri moralnih sil našega naroda. In če bi bilo treba, potem naj ve svet, da mislijo danes isto o borbi za našo svobodo vsi, pa naj nstjo potem puško na rami in sabjo ob boku ali pa orjejo naše njive, kujejo jeklo, se ubadajo z duševnim delom.«

Ob obletnici zedinjenja

»Varaždinske novice«, ki jih izdaja ugledni prvak Samostojne demokratske stranke dr. Hinko Krizman, objavljajo uvodnik o pomenu zgodovinske seje hrvatskega sabora 29. oktobra 1918, ko je svečano proglasil zedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev. List pravi, da je danes še posebno potrebno obuditi spomine na tiste velike dni, ki smo jih preživljali jeseni leta 1918, in nato nadaljuje:

»Dne 29. oktobra 1918 so bile izpolnjene sanje najboljših naših mož, kar jih je živelo v zadnjih stoletjih. Takrat so se Hrvači za vedno osvobodili tujega jarma habsburške dinastije. V slučaju zmage Avstro-Ogrske bi Hrvači izgubili še tisto bore maio avtonomije, ki so jo uživali pred vojno, ter bi bili obojeni na razsejvanje, potujčevanje in izobčevanje. Hrvači ne smejo nikoli pozabiti, kdo jim je pomagal priti do svobode in kdo jim je rešil pred propadom.

Organiziranje naše države je bilo zvezano z nizom težav in pogrešk, ki so ustvarjale nezadovoljstvo med Hrvači. Z ustanovitvijo banovine Hrvatske pa so bile izpolnjene v veliki meri hrvatske zahteve. Danes še vedno lahko zahtevamo razširitev teritorija banovine Hrvatske, večje kompetence in jačja finančna sredstva. Vse te zahteve pa morajo ostati v neporušnih mejah Jugoslavije. Akt od 26. avgusta lanskega leta je lahko samo ogejni kamen za svobodo in srečo hrvatskega naroda, nikdar pa ne izhodna točka za likvidacijo naše države. V današnjih resnih in opasnih dneh se moramo spominjati na dni okoli 29. oktobra 1918. Z njimi pa moramo poživiti duha, ki je takrat preževal naš narod. Bil je to duh svobode. Nikdar ne pozabimo, da je danes Jugoslavija kljub vsemu za Hrvate ona država v Evropi, v kateri je življenje najboljše. Zato pa je tudi naša dolžnost, da jo branimo in krepimo, ker s tem tudi najboljše služimo koristim hrvatskega naroda.«

Prehranbeno posojilo za banovino Hrvatsko

S posebno uredbo je dobil ban banovine Hrvatske pooblastilo, da sme jamčiti v imenu banovine za posojilo 250 milijonov dinarjev, ki ga bo najela Privilegirana gospodarska družba v Zagrebu (Pogod) pri Priv. agrarni banki v Beogradu. To posojilo se bo smelo uporabljati samo za organizacijo prehrane in preskrbo prebivalstva z živil in ozemlju banovine Hrvatske. Način garancije bo določen po dogovoru med hrvatskim banom in Privilegirano agrarno banko v Beogradu.

Italija in Francija

Rimski poročevalec budimpeštanskega vladnega organa »Pester Lloyd« doznavajo, da med Italijo in Francijo še vedno ni razčiščenja, kaj naj Francija odstopi Italiji. Francija bi se želela izvleči iz položaja čim bolj poceni. Po rimski presoji pa bo Italija pripravljena skleniti s Francijo mir šele po uresničenju svojih aspiracij. Dasi bi bilo prenegajeno ugibati, na kaj se nanašajo te italijanske aspiracije, se vendar toliko lahko izve, da gre za one cilje, zaradi katerih je Italija stopila v vojno. V tem smislu pričakujejo v Rimu odločitve v najbližji bodočnosti. Ne ve se še, ali bo o tem odločali pravi mirovni konferenca, gotovo pa je, da hoče vladni silni oči čim prej ustvariti evropsko skupnost pod svojim vodstvom.

Belgijski begunci se vračajo

Po vesteh nemške agencije »Wirtschaftliche Verkehrsblätter« se je od 5. julija do 1. oktobra vrnilo domov iz Francije nad 3 milijone belgijskih beguncev. Ta velikanška številka predstavlja domala polovico belgijskega prebivalstva in kaže, da je valonski del belgijskega ljudstva skoro v celoti pobegnil v Francijo pred prihodom nemške vojske. Iz te številke si tudi lahko predstavljamo grozotno zmedo, nastalo na cestah proti Franciji, zmedo, ki je zatrpala vse ceste, pota in železnice ter onemogočila francoski vojski vsako gibanje. Stotisoči beguncev so bili oni neprodorni zid, ki je francoske čete zadržal na mestu, da se niso mogle ganiti in je bila vsaka misel na kako uspešno vojaško operacijo nemogoča. Tri mesece je potrebovala reka beguncev, da je napravila v obratnem pravcu ono pot, ki so jo množice v dnevnih panike napravile v dobrem tednu.

Po dodatnih poročilih pa je moralo biti teh beguncev še več, kajti še nedavno je bilo čitati v francoskih listih, da je v sami nezasedeni Franciji še okoli 900.000 beguncev, med katerimi je tudi lep del Belgijcev. Na temelju teh ogromnih števil si človek komaj ustvari približen pojem o krizih in težavah, ki so jih morali na svojem begu pretrpeti ti ljudski veletoki. Najusodnejše pa je pri tem množestvenem begu dejstvo, da so bežeče ljudske množice skoro neposredno skrivale za tako hitri poraz francoske armade.

Senzacije v ameriški volilni borbi

Kakor poroča agencija »Exchange« iz Amerike, se po senzacionalni izjavi voditelja industrijskih delavcev Lewisa za republikanskega kandidata Willkieja javlja nova senzacija v ameriški predsedniški volilni borbi: mnogi dosežani izolacionisti se v javnih izjavah izrekajo za Roosevelta in tudi senator Bennet Clark, ki je v Rooseveltovi demokratski stranki vodil gibanje proti njegovi kandidaturi, se je te dni pridružil Rooseveltu. Senator Clark je za svoj korak takole utemeljil: »Skrbna proučitev položaja me je privedla do spoznanja, da Wendell Willkie povsem samovoljno in nasprotujoče razlaga notranje in zunanje probleme države, ki so za nas lahko usodni. Zaradi tega sem smatral za svojo dolžnost, da se ločim od Willkieja.«

Poplave na jugu

Banjalučka, 1. nov. o. Banske uprava v Banjaluki je prejela poročila posameznih sreskih načelnostv, ki javljajo, da so zaradi močnega in dolgotrajnega deževja nastale poplave, izmed katerih je največja v Jezeru pri Jajcu. Reka Pliva se je razšla pri Jezeru 11 km daleč. V kraju Jezeru so mnoge hiše pod vodo. Prebivalci so morali zapustiti svoja stanovanja ter pobegniti v bližnje vasi. Danes je prišlo na mesto katastrofe odposlanstvo hidrotehnične uprave, ki je podzelo potrebne ukrepe, da se prepreči nadaljnje prodiranje vode v prizadeti kraj. Povzročena škoda je zelo velika. Prav tako se je izlila reka Sana pri Prijedoru ter je poplavlila tudi nekaj delov mesta ob svoji strugi.

Beograd, 1. nov. p. Iz Banjaluke poročajo, da so v treh sredi vrbaske banovine nastale velike poplave, ki so ponekod naravnost katastrofalne.

Senzacionalna aretacija v Zagrebu

Zagreb, 1. nov. o. Iz pisarne hrvatskega bana so objavili nocjo naslednje sporočilo: »Zaradi nedovoljenega povišanja cene mleka je bila odredjena aretacija Ivana Geržića, ravnatelja Zveze mlekarstkih združenj Gošpodar«ke sloge v Zagrebu.« V zvezi s tem je bil obenem objavljen komentar, ki pravi, da bo banska oblast vedno posevečala posebno skrb za redno preskrbo zagrebskega mesta z mlekom. Pohtija je uvedla preiskavo proti vsem lastnikom prodajalnic, ki so nedovoljeno in kljub osebnim prepovedim povišali ceno mleku. Proti njim bodo postopale pristojne oblasti z vso strogotostjo. Uporabljani bodo tudi ukrepi navedbe o pristlnem bivanju.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska napoved: Pretežno oblačno na severu in delno oblačno na jugu. Verjetno bo deževalo v severozahodnih krajih.

Praznik vseh rajnkih

Ljubljana je na posebno slovesen način počastila spomin vojnih žrtev

Ljubljana, 1. novembra.

Na praznik Vseh svetih se je Ljubljana v polnem številu in nad vse častno odločila spominu mrtvih. Že na vse zgodaj so ulice dobile praznično sliko. Ves tramvajski promet je bil usmerjen proti pokopališču pri Sv. Križu, kamor so minuto za minuto do poznega večera drveli nabito polni vozovi. Na zadnji strani tramvajskih vozov so bili pripeti obešalniki za vence, kajti današnji dan je bil vendar praznik krizantem in žalnih rož. Vsa pokopališča so bila odeta s cvetjem, grobovi so čakali obiskovalce vsi prenovljeni, sveže obsuti z belim peskom. V slovo in za spomin so tisočere roke zaljujubili položile na gomile vence iz smrečja in iz pozno jesenskih rož. Res silovit je bil pogled na pokopališče pri Sv. Križu že dopoldne. Neskončne procesije ljudi so se vlekle po Smartinski cesti in donale zmerom iznova šopke rož in zelenja na njivo mrtvih.

Dopoldne okrog 11. so se pred šentpetrsko cerkvijo, pred spomenikom padlih vojakov iz svetovne vojne, poklonili bojevnikih iz šentpetrskega okraja. Pompatni spomenik je bil ves obsut s cvetjem in obdan z gorečimi svečami. Pod žalnim svetilnikom je bil položen velik venec iz smrečja. Okrog spomenika se je zbrala množica občinstva, duhovščina je opravila verske obrede, nakar so združeni zbori zapeli dve žalostinki, ki jih je vsa množica zbrala odkritih glav. Resnost in svečanost tega spominkega trenutka je združila vse prisotne. — Do letos se je prav takšna spominška svečanost vršila tudi na grobeh žrtev avstrijskega nasilja, ki so bile pokopane na Suhem bajerju. Toda lani so propeljali njihove zemске ostanke v kostnico pri Sv. Križu in je zato letos svečanost odpadla.

V zgodnjih popoldanskih urah so se ulice in ceste v smeri proti Sv. Križu napolnile z množicami brez konca in kraja. Tramvajska uprava je dala na razpolago vse razpoložljive vozove, ki pa vendar niso zmogli nava. Smartinska cesta je bila vsako leto določena samo za tramvajski promet, za vsa ostala vozila pa je bilo mesto v smeri Linhartove ulice. Nepregledna in brezkončna je bila procesija prazničnih obiskovalcev. Pred pokopališčem samim se je razvilo pravico veliko sejmišče okrog razvrščenih stojnic, ki so jih postavili prodajalci sveč in nagrobne cvetja. Mnogo pretesni vhodi na pokopališče so bili vseskozi zatrpani z narščajajočo množico, ki se je potlej v deset-

tisočih razkropila po prostranem pokopališču. Ob 3. so pred križem zapeli pevci Hubadove župe nekoliko žalostink, ki jih je svečano v turbobnem razpoloženju poslušalo tisoče in tisoče obiskovalcev. Zares lep je bil pogled na široko razpotegnjene vrste okrašenih grobov. Krog gomil naših velikih mož so se na debelo gnetle grube obiskovalcev, tako pred grobovi Cankarja, Ketteja in Murna. Prav tako je bila pred grobom dr. Gregorja Žerjava dolga vrsta čestitice, ki je občudovala veličastni nagrobni spomenik, ves okrašen z vencem in šopki rož.

Pred novo zgrajeno kostnico, v kateri počivajo kosti padlih žrtev svetovne vojne skupno z žrtvami judenburških justifikacij, je bil izpraznjen velik prostor, okrog katerega se je v širokem špalirju zbrala množica, da prisostuje žalni svečanosti. Pred spomenikom na pragu kostnice sta bili postavljeni dve ogromni žari. Poleg razporejene častne čete z godbo, so se zbrale skupine rezervnih oficirjev, oficirskega zbora, Legije koroskih borcev, Maistrovih borcev, Združenja dobrovoljcev, bojevniških organizacij in vojni invalidov. Poleg njih so se postavili številni pevci Hubadove pevske župe. Zvočniki so prenesli svečanost, katero je pričela vojaška godba z žalostinko. Duhovščina s škofom na čelu je opravila cerkevne obrede, nakar je škof dr. Rožman v kratkem nagovoru poudaril pomen praznika mrtvih, ko se vsi ljudje brez razlike stanov in pripadnosti spominjamo poslednjega konca vseh reči. Spominjajoč se te poslednje resnice, je naglasil žalostno dejstvo, da v tem času spet padao življenja na bojnem polju, katerih bridko in junaško smrt bomo čez leta obkovovali in se spominjali minljivosti vsega. Vojaška četa je v spomin padlih oddala častno salvo, nakar so združeni zbori pod vodstvom Mirka Premelca zapeli tisto lepo: Oj, Dobrodob. Žalno svečanost je zaključila godba z žalnim koralom.

Kakor na pokopališču pri Sv. Križu, so bila tudi vsa okoliška pokopališča na Viču, v štepanji vasi Dravljah, na Rudniku ves dan oblegana od množic, ki so se v žalnem molku zbirale in gnetle okrog okrašenih grobov. Staro pokopališče pri Sv. Krištofu je bilo opuščeno že lani, pač pa je bilo pokopališče naših zaslužnih mož. Navje bogato okrašeno in obiskano. Živahno vrvenje na pokopališčih ni ponehalo do pozne noči. Z mrakom so na grobovih zabrele tisočere lučke, ki so na svoj način poveljevale praznih mrtvih.

Maribor je počastil rajnke na zasneženih grobovih

Maribor, 1. novembra

Letos so Mariborčani počastili spomin ljubljenskih rajnkih na zasneženih pokopališčih. Že rano dopoldne so vozili mestni avtobusi tisoče in tisoče ljudi na pobeška pokopališča. Pa tudi na okoliška pokopališča so pohiteli številni Mariborčani počastiti spomin ljubljenskih pokojnikov, zlasti na kamniško, studenško, radvanjsko in šentpetrsko. Mestni avtobusi so tudi letos brez najmanjše motnje opravili ogromno delo, saj so prevozili najmanj okoli 10.000 obiskovalcev grobov.

Lepo okrašeni grobovi so pričeli o toplem pietetnem čutu Mariborčanov. Le tu pa tam so zasneženi grobovi samevali v zapuščenosti in pozabljenju. Sokoli so počastili spomin nepozabnega carzanskega junaka in sokolskega voditelja dr. Ljudevita Pivka na mestnem pokopališču. Posebno gasilsko odposlanstvo je položilo vence na grobove umrlih članov, med drugim tudi na skupni grob v vojni prilihi vojakov, ki so ga mariborski učenci že večkrat popoldne obsuli z jesenskim cvetjem. Maistrovi borci so se zbrali na grobu svojega narodnega poveljnika generala Rudolfa Maistra, ki sta ga poleg cvetja in rož krasila tudi venca Zveze Maistrovih borcev in Ženskega društva. Delavci so pokrili grob trpinca Avgusta Kelnariča na magdalenskem pokopališču z vencem in rožami. Mariborski učiteljski odbor so se z lepimi vencem spomnili na vseh pobeških

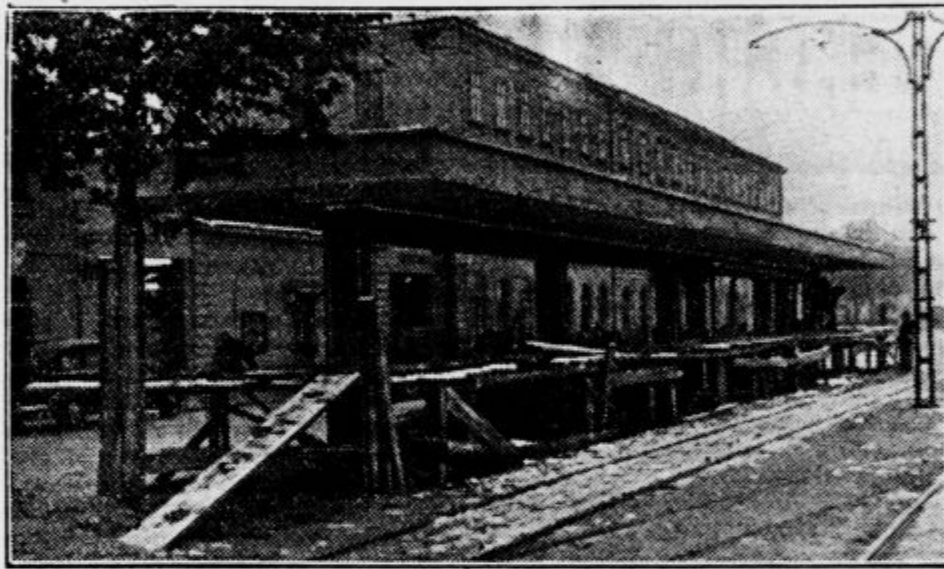
pokopališčih pokopanih solnikov in vzgojiteljev. Med drugim so položili vence tudi na poslednje domovlince 18 mariborskih zaslužnih mož, katerih zemski ostanke so shranjeni v skupni grobnici frančiškanskih arkad. Tukaj počiva tudi prvi slovenski novinar Anton Tomšič. Enako je mariborska mestna občina poskrbela za lep venec, ki je krasil skupno grobnico 18 zaslužnih mož.

Mariborčani so se pomudili nadalje ob grobovih drugih zaslužnih narodnjakov, zlasti dr. Rosine, Voglarja, dr. Turnerja, dr. Pipuša, zgodovinarja dr. Kovačiča, narodnjaka dr. Medveda in drugih.

Ves dan je bilo na vseh pobeških pokopališčih izredno živahno vrvenje. Popoldne je bila običajna cerkvena počastitev spomina pokojnikov. Zadonele so tudi žalostinke iz grl mariborskih pevcev. Na posamezna pokopališča so se razvile procesije. Tako tudi na staro mestno pokopališče, kjer še nekateri pokojniki niso bili izkopani. Pred vhodi na posamezna pokopališča so pobirali prostovoljne prispevke obiskovalcev grobov za dobrodelne namene, predvsem za plemenito podpiranje siromašne obsejne dece.

Še v mraku so se ljudje mudili na grobovih, na katerih so gorele lučke še pozno v noč in oznanjale ljubezen in zvestobo, ki sega preko groba.

Pomagajte tramvajskim potnikom

Ljubljana, 1. novembra

Pred meseci so pričeli pred glavno postajo kopati veliko jamo za higienskim zahtevam ustrezajočo podzemsko stranišče, ki naj bi hkratu služilo za čakalnice cestne železnice. Prav tud pred glavno postajo čaka po navadi največ potnikov na tramvaj. Ob prihodu vlakov pa je tod prava gneča. Dostojni morali ljudje čakati v blatu, na dežju in v mrazu, in kadar je zapadlo kaj več snega, so potniki gazili sneg do kolen in še čez. Kljub temu, da so stranišče, odonosno čakalnice pričeli graditi že pred več meseci in je za zgradbo vse denar na razpolago, pa ne kaže, da bi se omenjene neprilike v tem letu izboljšale. Stavbenik, ki je delo prevzel, je na stavbi zaposloval le

po nekaj delavcev, v poslednjih tednih celo dva ali tri. Odkar pa je nastopilo slabše vreme, sameva zgradba vsa zaplankana, tako da je le v napolu prometu in je celo že večkrat grozila nesreča zaradi plotu, ki sega celo do tirnic.

Ker hoče stavbenik, kakor kaže, zgradbo v takem stanju pustiti preko zime, bi bilo potujočemu občinstvu močno ustreženo, če bi plot preko zime odstranili, tako da bi mogli ljudje vsaj na suhem pod streho, ki je že dogotovljena, čakati na tramvajsko zvezo. V ta namen bi bilo potrebno le še zravnat tlak pod streho in čakalnica bi bila za silo gotova. Torej: usmilite se tramvajskih potnikov!

Zgodnji sneg je poškodoval drevje Pod težo snega so se lomile veje in debla

Novo mesto, 1. novembra

Sneg, ki je mnogo prezgodaj pobelil vso naravo, ni le preprečil pospravljanja poljskih pridelkov, ki so še ostali na njivah, temveč je tudi napravil mnogo škode po sadovnjakih in gozdovih. Drevje je povsem že zeleno in je doslej odpadlo kaj malo listja. Moker in težak sneg, ki je padal po listju in vejah, je zaradi svoje teže polomil mnogo vej in tudi odlomil cela debla. Škoda po sadnih vrtovih je velika, še večja pa je po gozdovih, kjer

leži mnogo polomljenega drevja kar vse vprek.

Polomljeno drevje, zlasti smreke je potrebno čim prej spraviti iz gozda in jih uporabiti, za kar bo pač kazalo. Tudi na sadnem drevju je veje takoj odstraniti in lepo odžagati na gladko, ranjena mesta pa zamazati s smolo. Sadno drevo pa, ki je čisto prelomljeno, je treba izkopati. Če je še mlado in zdravo bi ga kazalo pomladati preceptiti na prelomljenem mestu.

Na postaji se mu je omračil um

Rešili so ga še v pravem času, da ni skočil pod vlak

Litija, 1. novembra

V ljubljansko bolnišnico so prepeljali delavca Cesarja Mihaela iz Raven pri Planini. Nenadoma se mu je omračil um ko je bil v Litiji, in litijski orožnik g. Škantej Anton, ki je imel prav tedaj dežurno službo na litijski postaji, se je zanimal za bolnika in ga rešil gotove smrti.

Cesar je hodil čudsko po postaji in je mrmral sam vase čudne besede. K tuju so pristopili orožnik in ljudje, nesrečni pa jim je rekel: »Če ne bom dobil zdravilnika, pa bom skočil pod lokomotivo.« Orožnik g. Škantej je povabil neznanca v prometno pisarno in so ga legitimirali. Iz razgovora s tujcem so spoznali, da ni z njim v redu.

Zato so ga odvedli v občinsko pisarno. Kakor so ugotovili orožniki, je nesrečni mož že poprej enkrat skušal skočiti skozi okno. Zagrozil je, da živ ne pojde domov in se je pogljal skozi okno, da je razbil šipe in si precej poredal roke.

O nesrečniku so obvestili orožniki bolnišnic domače, njega pa so odvedli v ljubljansko bolnišnico. Cesar je imel pri sebi več sto dinarjev. Kaj je pretreslo mladega moža, da se mu je omračil um, bo ugotovila preiskava. Kakor je posneti iz uradnih dopisov, so Cesarjevi soročniki iskali Miho že dalje časa. Tragična usoda nesrečnika je zbudila splošno sočutje.

Nova sezona za tatvine in vlome

Mladina se čedalje bolj uveljavlja v tatvinah

Ljubljana, oktobra

Kaže, da so današnje razmere podobno časom visoke gospodarske depresije prinesle s seboj nova naznjenja večjega obsega do prestopkov proti tuji imovini. Sodniki okrožnega sodišča imajo zadnje čase vse več posla z raznimi tatvami in ne mine skoraj dan, da se pred njimi v dolgih razpravnih urah ne bi zvrstila celiga revija raznih dolžnostnežev, ki kradejo vse, kar jim pride pod roke. Teza zamikajo jastvine, drugega obleka, tretjega perilo in tako dalje. Razorave proti njim tečejo nemehno, vsačta zase dokaj nezanimiva, vse pa zanimive kot pojav, ki se nekam preozkosto pojavlja. Naiboli zanimivo pri tem pa je vsakakor, da se med obtoženci, ki jim obtožnice prlijo cele serije tatvin in virovov, vse bolj pojavljajo mladi ljudje, ki pogosto ne dosežajo polnoletnosti.

Trojica z Vrhnike

Pred malim kazenskim senatom, v katerem sta pod predsedstvom s. o. s. Brelh in Kraji, je ta dni stala trojica mladoletnih. Mizarska valenca Mihael in Janez sta se učila obrti pri nekem mojstru na Vrhn-

ki, imela pa sta še tovariša ključavničarskega valenca Franca. Kaže, da so si vsi trije predstavljali, da je noč njihova in da lahko počno, kar se jim hoče. Na spanje niso mislili. Ponoči so rale »delali vremen« nad imovino Vrhnčanov in bližnjih okoličanov. Prišlo jim je vse prava: pijača, jedaja, sladkarije, cigarete, denar. Na delo so hodili v tovarišiji in vedno tako, da je bil eden na straži, drugi pa je »delal«. Vsaka odprtina v hiši žrtve im je bila dobrodošla. Če pa je bila hiša dobro zaprta, se niso balli sile; vtrli so okno, mreže pa so raztegovali z železnim drogom. Nočni pohodi so dobro cveteli in fantom se je moralo kar dobro goditi, sodč po celi rajdi virovom, ki jih je navajala obtožnica državneza tožilca dr. Lučovnika. Uspehi, ki so jih imeli na nočnih pohodih, so najbrž podžigali že itak bujno fantazijsko enega izmed njih da je druga dva pregovarjal, naj s kakšnim hodom zastavijo državno cesto, da bi se ob njem prekucnli kak avtomobilist ali motoikist, potem pa bi oni iz zasede priskočili in presenečene potnike obrali za vrednosti, ki bi jih nosili pri sebi. Napete načrte pa je preprečila aretacija trojice, kateri so varnostni organi prišli pravčasno na

Vsakodnevna nega zob

mora postati za vsakega človeka ravno tako samo ob sebi umevna potreba kakor redno umivanje rok.

sled. Pred sodniki so vsa dejanja, ki so jih bili obtoženi, skesano priznali in po vrsti so dobili devet, šest in tri mesece strogega zavora.

Nič ni tako skrito...

Delavec Anton Sečič iz Ljubljane je bil obtožen, da je svojemu bratu Stojanu dobesedno oplenil celo stanovanje. Pobral mu je obleko, perilo in številne drobniarije. Tožen je bil, da je vliomil, zagovarjal se je, da je našel vse odrtu, a ko so ga dobarali za njegovo preteklost, je trdil, da je še »neopisana«. Besede sem in tja okrog tega vprašanja, so izpodbile sodnika, da je šel po njegov kazenski list. Našel je v njem zapisani že dve kazni zaradi vlomne tatvine, pa so zaradi njih morali opoštevtati strožji paragraf kazenskega zakonika in obsodili so ga na 1 leto robije. Dovolili mu tudi niso odloga kazni.

Šoštanjski Sokol je zboroval

Pred dnevi je bil redni občni zbor Sokola, te zaslužne šoštanjske narodne organizacije. Poročila odbornikov so se bavila z vsemi važnimi dogodki v minuli poslovni dobi. Sokol je med letom utrpel težko izgubo z odhodom dosedanjega zaslužnega staroste g. Janka Rozmana, ki je bil premeščen v Maribor. Za časa njegovega nekajletnega starostovanja je društvo razvilo živahno aktivnost, ki je bila posebno vidna na odru. Občni zbor je z lepimi besedami pozdravil župni delegat Tone Kurmik. Pri volitvah je bila izvoljena naslednja uprava: starosta Jože Kozlevčar, podstarosta Drago Karba, tajnik Rihard Müller, prosvetarka Natkova Danica, blagajnik Drago Cerne, zapisničarica Marica Komarova, načelnik Rudi Lorbec, podnačelnik Maks Dvornik, načelnica Pepca Suligojeva, podnačelnica Olga Sternadova, gospodar Jože Kozlevčar, gospodinja Gusta Janežičeva, odborniki Ivan Senica, Ivan Šumer, Angela Pibernikova, Drago Lukman, Tone Novak, Tone Movh, revizorja Jože Weingerl in Srečko Robinšček, razsodišče Anton Potočnik, Dr. Stane Šuc, Alojz Zajc.

Naše gledališče

DRAMA

Sobota 2.: Kovarstvo in ljubezen. Red A. Nedelja, 3. ob 15.: Skrivalinice. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20.: Revizor. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Ponedeljek, 4.: zaprto. Torek, 5.: Skrivalinice. Red terek.

V Schillerjevi dram »Kovarstvo in ljubezen« je udarno pokazana razlika med aristokratskim in meščanskim svetom, ter borba med poštenostjo in kovarstvom koristolovcev. V igri so delujejo Levar, Jan, Levarjeva, Boltar-Ukmarjeva, Peček, Sover, Gregorin, P. Juvanova, Raztresen in J. Boltarjeva. Režiser Peter Malec k. g. iz Maribora. Drevi bo predstava za red A.

Nedelja v dram. Igra, v kateri osvaja gledalca življenjski optimizem, je veseloigra Olge Scheinplugevo »Skrivalnice«. Toplota in prisrčnost, ki vejeta iz posameznih prizorov, jo delata prikupno. Igrali bodo Sancinova, Kralj, Avgusta Danilova k. g., Nablocka in Lipah. Režiser prof. šest. — Zvečer bodo ponovili Gogolevega »Revizorja«, ki je podoba provincialnih uradniških razmer za carske Rusije, podana na satiričen in nekoliko grotesken način. Slika človeške slabosti, podkupljivost značajev, skrivanje napak, laž in hinavščina so ožigosani na način, ki izzbija smeh in sočustvovanje z neobjektivno slabostjo. Naslovno vlogo bo kreiral Daneš, glavno vlogo poglavjarja pa Cesar. Režiser dr. Kref. — Za obe predstavi veljajo znižane cene od 20 din navzdol.

OPERA

Sobota 2.: Jenufa. Red B. Gostovanje altistike Elze Karlovčeve in tenorista Josipa Gostiča.

Nedelja, 3. ob 15.: Grof Luksemburški. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20.: Baletna prireditev. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ponedeljek, 4.: Figarova svatba. Red A. Terek, 5.: zaprto.

Opozarjamo na Jančkovo opero »Jenufo« s Heybalovo v naslovni partiji in gostoma E. Karlovčeve kot cerkovnice in Gostičem kot Laco ter Marčcem v partiji Steva ki bo drevi za red B. Janček je znan kot zbiralec moravskih narodnih motivov, ki jih je porabil tudi v operi »Jenufa«. Delo je muzikalno našaduraldirigent Niko Štritof, zrežiral pa ga je Ciril Debevec.

Nedelja v operi. Prvič v letošnji sezoni bodo peli ob 15. Leharjevo opereto »Grof Luksemburški« prvič po znižanih cenah od 30 din navzdol. Lehar, kralj opere, te ustvaril tekom let niz del, ki so dosegla po vsem svetu največjo popularnost. Izredno melodiozna glasba in učinkoviti igrbreti so jim pripomogli do številnih repriz. Grofa Luksemburškega bo pel Franci, operno pevko Angele Didierjevo pa bo podala Sonja Ivančičeva, ki bo pri tej uprizoritvi pela spet vložek Straussovega valčka »Pomladni zvokci«. Druga zanimivost pa bo veliki Leharjev valček »Zlato in srebro«, v katerem bo nastopil naš balet z Moharjevo in Pilatom na čelu. — Zvečer pa bodo izvajali pri globoko znižanih cenah od 24 din navzdol baletno prireditev v koreografiji šefa baleta inž. Petra Golovina in Borisa Pilata. Pester spored, pri katerem bo zastopanih poleg tujih, tudi nekaj slovenskih skladateljev, bo zanimiv.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 2.: Na dnu. Red B. Nedelja, 3. ob 15.: Cyrano de Bergerac. Ob 20.: Vdova Rošinka. Znižane cene.

Odkritje spominskih plošč Preporodovcema dr. Gnezdi in Klemenčiču

Dopoldne so se zbrali Preporodci na grobovih dveh svojih vzornikov dr. Milka Gnezde in Lovra Klemenčiča ter jima odkrili spominske plošči, vzidani v spomeniku na njihih grobovih. Pietetna svečanost se je izvršila le v krogu Preporodovcev in vojni dobrovoljcev, ki so ostali svojima vzornima tovarišema zvesti tudi preko groba, kar so izpricali z današnjo žalno spominško svečanostjo. Na grobu dr. Milka Gnezde je spregovoril hrane spominške besede predsednik Starenske organizacije »Preporoda« Boris Koejančič, na grobu Lovra Klemenčiča pa Preporodovec in vojni dobrovoljec Rajko Pavlin. Preporodci so se z današnjo skromno počastitvijo spomina obeh svojih vzornikov obenem oddolžili vsem, ki so šli skozi Preporodovske vrste v hudih dneh borbe za svobodo demovine. Prepo-

rodovca dr. Milko Gnezda in Lovro Klemenčič sta bila med idejnimi voditelji predvojnega Preporodove mladine, zato je prav, da sta dobila na tak način priznanje od svojih tovarišev.

Odkritja obeh plošč se je udeležilo lepo število Preporodovcev in vojni dobrovoljcev, ki so se nato skupno poklonili še na grobu Ivana Endlherja v kostelju. Preporod je kakor vsa leta doslej tudi letos okrasil številne grobove svojih umrlih in padlih tovarišev in drugih zaslužnih mož. Novo odkriti spominski brastali plošči z znaki Preporodovcev - kladirvarjev naj poleg ostalih ostaneta svetel simbol nezumljive vere Preporodovcev v veliko in svobodno Jugoslavijo, za katero so se borili Preporodci in dobrovoljci ter mnogi žrtvovali zanjo življenje.

Počastitev spomina sokolskega staroste Kajzelja

Dopoldne ob 10.30 so se člani in članice Ljubljanskega Sokola zbrali ob grobu svojega nepozabnega staroste, brata Bogumila Kajzelja. Na gomilo so položili kito cvetja z jugoslovensko trobojko in prižigali sveče v spomin, nato pa je imel starosta br. Jazbec na zbrane prisotne pieteten nagovor, v katerem je prikazal sokolske in občeloške vrline pokojnika. Komaj leto dni je, odkar smo izgubili njega, ki je vodil Ljubljanskega Sokola dolgo vrsto let in mu žrtvoval vse svoje življenje. Njegovo delo in vztrajnost v sokolskem poletu nam

bo vedno pobuda in vzor S klici Slava! so se Sokoli poslovili od pokojnega staroste.

Nato so se člani Ljubljanskega Sokola odpravili na grob enega svojih največjih sodelavcev in prvega vodje nekdanjega slovenskega sokolstva dr. Oražna, kjer je starosta br. Jazbec izrekel nekaj lepih spominskih besed. Na grobu dr. Oražna so imeli skromno, a iskrene hvaležnosti polno svečanost tudi gojenci Oražnovega doma.

Sokol I se je spomnil svojih rajnkih

Tudi letos se je Sokol I na Taboru oddolžil spominu svojih pokojnih bratov in sester z žalno svečanostjo, ki je bila danes ob 14. v veliki dvorani na Taboru. Pročelje dvorane je bilo okusno okrašeno. V sredini odra je bil krasen kovrjev venec ovit z državno trobojko in žalnim trakom, pod njim pa je stal na visokem podstavku Sokol. Na obeh straneh sta bila napis s srebrnimi črkami »Svetlemu spominu pokojnih bratov in sester.«

Udeležba članstva je bila izredno lepa, dokaz, da taborsko članstvo posveča vso pažnjo svojim bratom in sestram ter svojim, ki so med letom za večno zavostili sokolske vrste. Žalno svečanost je otvorila godba Sokola I pod vodstvom br. Verija Švajgarja, ki je zaigrala v srce segajočo žalno koračnico »Duši padlega borca«. Zatem je stopil na oder član društvene uprave brat Stane Flegar ter se v lepem pietetnem govoru spominjal pokojnih bratov in sester. Med drugim je govornik izjavil: »Spominjamo se vas, ki ste pred 32 leti stali ob zibelki našega društva. Prvi ste spremljali neobjeljeno dete z materinsko prisrčnimi željami tople ljubezni. Prezgodaj ste nas zapustili in legli v grob. Naši spominski hvalničniki so posvečeni vsem tistim sokolskim delavcem in delavkam, ki ste žrtvovali svoje moči v Sokolu I v letih živahne in tople bratske delavnosti, organizacijske izgraditve našega društva in prve sokolske župe Ljubljane I pred svetovno vojno, ko smo vzporedno z organizacijo dali Sokolu I duhovno vsebino prosvete in vzgoje. Spominjamo se vseh onih, ki so po

svetovni vojni s svojim drobnih delom pomagali pri gradnji telovadišča in doma na Taboru. Odsli so in ni jih več med nami.« Brat Flegar je nato prečital imena pokojnih bratov in sester in imena svojcev, katerih spomin so navzoči počastili stoje in z enominutnim molkom. Svoj govor je br. Flegar zaključil z besedami: »Upamo, da bodo svetli zgledi naših pokojnih bratov in sester kazali naši sokolski mladini prava pota časti, požrtvovalnega dela in disciplinirane složnosti, ki ne zahteva za sebe ne časti, ne slave. Spominu pokojnih slava slava!«

Vsi navzočni so stoji počastili spomin pokojnih in zaklicali trikrat »Slava«. Godba Sokola I je zaigrala žalni koral iz opere »Zbor menihove«, potem pa je stopil pred občinstvo naračajnik Miljenko Urbančič in čuvstveno recital Otazna Župančiča »Grobovi tuljok«, ki je napravila na vse navzočne zelo globok vtisk.

Žalni koral godbe Sokola I je zaključil nadvse prisrčno pietetno svečanost, potem pa so odsli vsi na pokopališče k Sv. Križu, da posetijo grobove svojih dragih.

Naj ne bo kraja, ki ne bi 10. novembra storil svoje dolžnosti, ko se daje narodni davek!

Domače vesti

* Odkrivanje slikarja prof. A. Sirk.
Društvo likovnih umetnikov »Lada« v Beogradu je pred dnevi objavilo svojo slovensko posestrimo Klub slov. likovnih umetnikov »Lada« v Ljubljani, da je bil o priliki letošnje pomladne razstave v Beogradu odkrivan s redom sv. Save IV. st. ugledni član slovenske »Lade«, prof. A. Sirk, uvaževani in znani slikar, ki se je bil udeležil te razstave kot gostni član. Več zbirko svojih odličnih del, po največ marin ter pokrajinskih in figurativnih slik iz Dalmacije in Južne Srbije. Istočasno pa je v znak priznanja velikega kulturnega dela, ki ga vrši to slavno in najstarejše umetniško društvo v državi, prejela beogradska »Lada« v najvišje mesto visoko odkrivanje reda sv. Save I. st. Upamo, da nas bo tudi ob prihodnji pomladanski umetniški razstavi slovenske »Lade«, ki jo ta priredi v družbi z beograjskimi tovariši v marcu 1941 v Ljubljani, presenetil prof. Sirk, ta vrli naš slikar — pomoščak, z najnovjšimi plodovi svojega križarjenja po sinjem Jadranu. Umetniku, ki je dosegel s svojimi deli nad vse časten moralni, pa tudi izreden gmotni uspeh ob splošnem priznavanju javnosti in kritike ter tako potrdil sloves slovenskega slikarstva, čestitamo iskreno in iz srca.

* Patriarh dr. Gavrilo je zaključil vizitacijo po Južni Srbiji. Patriarh dr. Gavrilo je zadnjih 9 dni prebil na potovanju po skrajnih predelih našega juga, kjer je bil po vseh mestih in vaseh deležen med prebivalstvom nad vse prisrčnega sprejema. Na svoji poti je obiskal Kumanovo, Skoplje, Veles, Štip, Vadičhan in Surdulico, kraje, v bližini katerih je srbska vojska s krvjo pisala zgodovino svojega naroda. Potovanje je nudilo presenetljivo nazorno sliko o tem, kako živa in resna je ljubezen med srbskim narodom in njegovim vrhovnim cerkvenim predstavnikom. Posebno svečano je bil patriarh sprejet v Surdulici, kjer je opravil spominsko svečanost za junake, padle v surduličkih bojih.

* Zagrebški tramvaj je zvišal cene in mezde. Mestna hranilnica v Zagrebu, ki je lastnica zagrebške električne cestne železnice, je s 1. novembrom priznala svojim nameščencem draginske doklade od 160 do 400 din na mesec, hkratu pa je zvišala poročenim uslužbenecem doklado za otroka od 70 na 100 din in sezonskim delavcem povzela urno mezdo za 50 par. S povišanjem mezd v zvezi je Mestna hranilnica zvišala cene vozniških listov, vendar tako, da je tramvajska vožnja v Zagrebu še zmerom cenejša kakor v Ljubljani.

* Dva tisoč ljudi brez strehe. Neredno vreme zadnjih dni je povzročilo velike poplave v Hercegovini in delu Dalmacije. V Metkoviću je Neretva tako narasla, da je poplavlila pol mesta. Tudi vasa sela v okolici so pod vodo, da je nad 2000 prebivalcev ostalo brez strehe. Veliko škodo so poplave prizadejale tudi na Imotsko-Beljskem polju in okrog Makarske.

* Velik požar v Strazišču. K našemu poročilu pod tem naslovom smo prejeli: Prvi so prihтели na kraj požara domači gasilci iz Strazišča, takoj za njimi pa smo prišli gasilci iz Bitnja s konjsko vprego. Šele pol ure za nami so prispeli gasilci iz Kranja z avtomobilom. Ni torej resnično, kakor je bilo navedeno v poročilu, da so bili gasilci iz Kranja prej na mestu kakor pa gasilci iz Bitnja.

* Otok utonil v narasli vodi. Petletni sinko mlinarja Zupančiča v Podtumu pri Dol. Toplicah se je igral blizu vode pri minu, od koder je napeljan vodovod v Dol. Toplice ter se prevrnil v narasli potok. Starši so kmalu pogrešili otroka. Iskali so ga po vasi, Ker ga niso mogli najti, so zašli v nesrečo. Šli so k vodi in začeli po vodi iskati s kolom. Kmalu so potegnili trupelce iz vode. Vsi poskusi, da bi ga obudili k življenju, so bili zaman.

* Velik vlom v Zagrebu. V noči na četrtek so neznanj storilci vlomili v pisarno Oskarja Maračka, tovarnarja rokavic in trikotarje v Jukičevi ulici v Zagrebu, navratli železno blagajno in odnesli 42.000 din v tisočakah in stotakah. V pisarno so se vtihotapili na ta način, da so vdrlj najprej na podstrežje dvoriščne zgradbe, od tam pa so se spustili v prvo nadstropje in v pisarno, kjer so se lotili tlačajne. Lastnik podjetja je bil proti vlamu zavarovan, tako da ne bo trpel škode.

Iz Ljubljane

— Dan Vseh svetih je minil brez vsakih nesreč in prometnih nezgod, kar je spričo tolikšne gneče po ulicah in pokopališčih ter prenatrpanosti tramvajskih vozov vsakor redek primer discipliniranosti. Tudi policiji ni bil do večera prijavljen niti en primer tavnine ali česa podobnega v navzkrižju s kazenskim paragrafom. Pač pa so ves dan peli telefoni na policijski upravi in dolga vrsta ljudi je vpraševala, ali je na praznik dovoljena avtomobilska vožnja. Seveda so dobili vsi negativen odgovor, ker je v resnici na praznik vsaka vožnja z motornimi vozili ukinjena.

— Letalskemu podporočniku Jurcu Hrvoju v spomin! V domačih krajih med brati spiš večno spanje. Ne slišiš več hrumečega brnenja motorjev, niti odmevov v planinah. Spomladni smo skupaj odleteli na južni brenik našega sinjega neba. Pogumno in veselo. Preroheni si bil, ko si občudoval snežne vrhove močasnih planin iz svojega jeklenega ptica. V delu si nas izpodbujal. Geslo ti je bilo: Naprej! Bil si nam zgled in dober prijatelj si nam bil. Zdjaj je jesen in tebe ni več med nami. Ze tri mesece. Letošnje zimo ne bo več vselega vojska na smuk. Zalostni bomo brez tebe. Za nas nisi mrtev, v naših srčih živiš. Zgled si nam in tvoje geslo je naše geslo: Naprej! Tudi mi bomo izpolnili svojo dolžnost. Naj ti bo lahka domača gruda, katere zvest sin si ostal do poslednjega diha.

— Vlomilca se je zaklenil, da ne bi bil prenečen. V stanovanju trgovca Viktorja Grahorja na Fali je bil izvršen vlom. Vlomilca se je zaklenil pred prenečenjem s tem, da je zaklenil vrata do stanovanja. Odnesel je zlato uro z verzičico, žensko ročno torbico in druge predmete, vredne okoli 3000 din.

— Vlomilca se je zaklenil, da ne bi bil prenečen. V stanovanju trgovca Viktorja Grahorja na Fali je bil izvršen vlom. Vlomilca se je zaklenil pred prenečenjem s tem, da je zaklenil vrata do stanovanja. Odnesel je zlato uro z verzičico, žensko ročno torbico in druge predmete, vredne okoli 3000 din.

poslovala štiri dni na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto popoldne od 16. do 20. ure in v nedeljo popoldne od 9. do 12. ure. Vsak odjemalec knjig se mora ob pristopu izkazati s primerno legitimacijo ter plača za vpisnino 5 din, za izkaznico 3 din. Uprava knjižnice se za obisk toplo priporoča.

— Bosanski ljudski pesnik na poti skozi naše kraje. Ze kakih 20 dni se mudi na potovanju po Sloveniji J. Djukić, narodni pesnik iz Bosanske Krajine, ki se je bil zaobljubil, da v petih letih preroma vsa mesta in vasi naše širne domovine. Poleg tega, da po najsamotnejših zaselek dviga in dramatično zanimanje za domačo pesem in za narodno stvar, si je nadel tudi nalogo, da v pokrajinah, kjer pismenost še ni obča narodna lastnina, poučuje pozabljene in zapušcene pisane in branja. V tem pogledu si je J. Djukić na potovanju do Jugoslaviji pridobil nekaj lepih zaslug, ki so mu jih priznala tudi mnoge podeželske občinske uprave. V Ljubljani ostane samo par dni in občinstvu priporočamo, da kupi od njega pesniške proizvode, s čimer mu omogoči zaključek potovanja in povratek domov. V vsej Sloveniji je bil deležen prav lepega sprejema, tako da bo ohranil nanjo najlepše spomine, a še posebno na Maribor, kjer je srečal svojega sina, ki pravkar služi vojaški rok.

— Prvi simfonični koncert v letošnji koncertni sezoni go gostovanje velikega orkestra Beogradske filharmonije pod vodstvom direktorja opere v Beogradu g. Lovra Matačevića v torek 5. t. m. ob 20. v Unionu. Prvih v dvajsetih letih bo imelo naše občinstvo priliko pozdraviti kot goste celotno beogradske filharmonije. Za koncert vlada izredno zanimanje, zato pohitite z nakupom vstopnic in prodaji v naprej pri blagajni kina Uniona.

— Čena mleku. Mlekarsko društvo je na svoji seji, ob navzočnosti gg. zastopnikov banske uprave, mestnega poglavarstva in kmetijske zbornice sklenilo, da se cena mleku povzra na 3 dinarje za liter. Prizadete vjdno prosimo, da to lojalno vzamejo na znanje.

— Elitni ruski ples pod pokroviteljstvom ge. Vere dr. Adlešičeve bo v soboto 9. novembra v Kazini. Po koncertu ples do 4. Bar. Ples bo vodil mojster Jenko. Igrala bosta dva jazz-orkestra. Vabila se razpošiljajo. (—)

Iz Maribora

— Matična več. Dne 5. t. m. se zbera vrst matičarji k občnemu zboru Glasbene matice v Mariboru. Začetek bo ob 19.30 v risalnici I. dekleške mešanske šole v Mariboru. Na dnevnem redu bo tudi sprememba pravil.

— »Cyrano« prvič za okoličane. V nedeljo popoldne se uprizori v gledališču Rostandova znamenita zgodovinska komedija »Cyrano de Bergerac«. Okoličani, zlasti s koroske proge, se opozarjajo, da bo predstava končana tako, da pridejo še pravčasno do večernega viaka.

— Ljudska univerza. Ponedeljek 4. t. m. bo predaval univ. docent dr. Anton Ocvirk iz Ljubljane o »Pisatelju in družbi«. Prikazal bo na mnogih zgledih iz domačih in evropske literarne tvornosti važen problem odnosov ustvarjalca do družbe in družbe do ustvarjalca. Razčlenil bo vplivne sile, ki krožijo med njima v idejnem, snovnem in oblikovno-stilnem pogledu.

— Četrty davčni obrok je dospel v plačilo 1. oktobra in mora biti plačan najkasneje do 15. novembra. Davkoplachevalci se opozarjajo, da pravčasno zadostijo svoji davčni dolžnosti in da do odredene roka plačajo dosepe davke. Kdor do navedenega roka ne plača dolžnega obroka, se mu bodo na neplačani dolžni znesek računale šestodstotne obresti in stroški za pristilno izterjavo, ki se bo izvršila po gornjem roku.

— Mešno poglavarstvo v Mariboru opozarja hišne posestnike in njihove najemnike, da zavarujejo zaradi nastopa mraza vse vodovodne cevovode, iztoke in izplakovalna stranišča ter da izpraznijo vrtna napeljava. Posebno pažnjo je posvetiti vodovodnim napeljavam, ki so v prostorih, izpostavljenih mrazu (na hodnikih, vežah, straniščih, kletih). Okna in vrata teh prostorov se morajo zapirati.

— Zdravniško dežurno službo za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičencem svojim bo imel v neodložljivih primerih in v odsotnosti pristojnega rejonkega zdravnika jutri v nedeljo g. dr. Otmar Potrč, javna bolnišnica, Tržaška cesta 13.

— Snežni plaz jo je pokopal. Pred hišo št. 3 na Slomškovem trgu je imela soferja žena Antonija Kuzminova neprijeten doživljanj. S strehe je zgrmel snežni plaz in jo podrl na tla. Kuzminova je dobila poškodbe na hrbtu in na desnici. Lastnica hiše se bo morala zagovarjati, ker na hiši ni naprave, ki bi zadrževala sneg.

— Avto povzli kolezarja. Na Glavnem trgu je povozil neki avto delavca Vinka Dvoršaka s Tezenske ulice 12 na Pobrežju. Dvoršak ima poškodbe na rokah. Tudi kolo je precej razbito.

— Vse krajejo. Brivskemu mojstru Stefanu Stojniku so ukradli napisno tablo. Zidarju Josipu Kosu so odpeljali izpred neke gostilne kolo znamke »Astoria« z evid. št. 2-162657, trgovskemu vajencu Gustavu Vrečku pa kolo znamke »Steyer« z evid. št. 2-127245.

— Vlomilca se je zaklenil, da ne bi bil prenečen. V stanovanju trgovca Viktorja Grahorja na Fali je bil izvršen vlom. Vlomilca se je zaklenil pred prenečenjem s tem, da je zaklenil vrata do stanovanja. Odnesel je zlato uro z verzičico, žensko ročno torbico in druge predmete, vredne okoli 3000 din.

— Vlomilca se je zaklenil, da ne bi bil prenečen. V stanovanju trgovca Viktorja Grahorja na Fali je bil izvršen vlom. Vlomilca se je zaklenil pred prenečenjem s tem, da je zaklenil vrata do stanovanja. Odnesel je zlato uro z verzičico, žensko ročno torbico in druge predmete, vredne okoli 3000 din.

Pod visokim pokroviteljstvom Njegove Prezvišenosti gosp. knezoškofa dr. GREGORIJA ROZMANA francoski vefilim globoke moralne in verako izpodbudne vsebine: **GANJLIVA ZGODBA O ČUDEŽNEM OZDRAVLJENJU MALEGA DEČKA PO HUDI NALEZLJIVI BOLEZNI MENINGITIDI, KI JE ZAHTEVALA ZADNJE ČASU TUDI PRAS MNOGO ŽRTEV.**
Ob 21. uri svečana predstava.
Pri tej predstavi bo izvajal pevski zbor »SLOGE« pod vodstvom zborovodje g. H. Svetla Kimovčev
RAZCVETENA ROŽA
ali »ČUDODELNA SLIKA MALE TEREZIKE DETETA JEZUSA«. **PREMIERA DANES — KINO SLOGA, tel. 27-30**
»Večerni zvon« in Ferjančičevo »Tone, sonce tone«. Danes ob 16., 19. in 21. uri

Fox-film v sepla-koloru
== S U E Z ==
je po soglasni sodbi vseh, ki so ga do sedaj videli, eno največjih filmskih del sploh. — Lepi TYRON POWER, temperamentna in krasna Loretta Young, nenadkriljiva ANNABELLA. — Usodni zapletljaji — ljubezen, nesreča — obup in srečen konec.
KINO MATICA, tel. 22-41. — Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Nekatere ukradene predmete so našli v 32 m globokem bližnem vodnjaku. Orožniki razčiščujejo zadevo.

Iz Litije

— Domžalski mali harmonikarji nastopijo v nedeljo v Litiji. Podmladek Jadranske straže v Domžalah ima glasbeno sekcijo, ki jo vodi poštrovni g. Samoja. S svojimi mladimi umetniki je že večkrat nastopil in bil deležen obilnega priznanja, saj šteje v svojih vrstah mladino najrazličnejše starosti. Najmlajša članica šteje komaj štiri leta. Nedeljski koncert se bo začel ob 15. v litijskem Sokolskem domu. Za mladino sta le dva dinarja vstopnine. Skladbe bodo izvajali na klavirskih in diatoničnih harmonikah. Nastopil bo tudi duet s harmoniko in violino in kvartet bo zapel ob spremljevalni kitare. Za zaključek bodo zarajali narodne ples. Prireditev bo zelo pestra. Starši, privedite mladino!

— Litijski gasilci za prepotrebni novi gasilski dom. Sedanja stavba litijskih gasilcev pri cerkvi na Glavnem trgu ne zadoča več. Zdjaj je začela nova društvena uprava z g. Darkom Brilljem resen pokret, da pridejo gasilci čim prej do prepotrebne novega doma. Stavbišče je bilo že pred dnevi kupljeno in leži ob reki Savi pod litijskimi ljudsko šolo. Da si povečajo gasilci stavbeni fond, bodo imeli v nedeljo zvečer družabno prireditev in je dolžnost vseh, da prireditev, ki bo v dvorani na Stavbah, posetijo.

— Davica v Smartnem. V poslednjem času je ljubljanski reševalni avto že trikrat obiskal Smartno pri Litiji. Prepeljal je v bolnišnico tri mlade bolnike, obolele za davico. Kakor je došlo sporočilo, je eden izmed mladih bolnikov medtem že umrl. Pred leti je bila davica v litijskem okraju kaj pogosta bolezen, po obveznem cepjenju ljudskošolske mladine pa se je ta bolezen za nekaj let ustavila. Kazalo bi spet uvesti obvezno cepjenje.

Iz Ptujja

— Slromakov pogreb. Kadar umre bogataš, gredo za njegovo rakvijo ljudje kar v trumah, za siromakovo krsto, če tak zaboj sploh smemo tako imenovati, stopa le kaka ostarela žena, duhovnika pa ni, da bi blagoslovil siromakovo zadnje počivališče. Tako je v mestu. A da se isto dogaja na deželi med našim dobrim, vernim ljudstvom, bi skoraj ne mogel verjeti, da nisem takemu potrebu sam prisostvoval. V Sv. Vidu pri Ptujju, kjer faro oskrbujejo očete minoriti iz Ptujja, je umrl popotni siromak. Truplo so spravili v mrtvašnico. Krom pa se je vršil pogreb, je bil enak pokopu kakovga živčičeta. Brez zvonjenja, brez duhovnika, le mrtvaški oglednik in grobokop sta storila svojo dolžnost. Pogreb je bil končan. O tem sem se pozneje razgovarjal z vsčani, ki so mi pripovedovali, da se siromaki, ki ne morejo plačati pogreba, zdaj vedno pokopujejo brez duhovnika, dočim je umrlj župnik g. Soklič prisostvoval in blagoslovljal vsakomur zadnje počivališče, tudi siromaku.

Iz Kočevja

— Podpirno hvalevedno akcijo! V novembru bo Kolo jugoslovenskih sester spet odprlo kuhinjo za revne šolske otroke, ki bodo dobivali v zimskih mesecih brezplačno toplo kosilo. Kolo je že več let imelo tako kuhinjo, ki bo zlasti letos posebnou dobrodošla. Draginja narašča in revne družine vedno težje preživljajo svoje otroke. Kosilo bo dobivalo nad 100 otrok, če bo odbor zbral sredstva, na katera računata. Zato apelirata na javne institucije in zasebnike. Zlasti banovina bi mogla dati na razpolago čim več sredstev, saj ima kuhinja Kola v Kočevju poseben pomen v socialnem in nacionalnem oziru. Kočevska občina bo tudi morala najti možnosti za izdatno podporo. S prispevkom 2000 din se je odzvala TPD, v začetku novembra pa bo Kolo priredilo splošno nabiralno akcijo. Naj bi se vsi zavedali pomena, ki ga ima kuhinja Kola, in v izdatni meri podprli hvalevedno prizadevanje. Ne sme se zgoditi, da bi bili otroci revnih družin lačni. Poleg otrok iz osnovne šole bodo dobivali kosilo tudi nekateri siromašni dijaki. Agilnemu odboru Kola predseduje ga. dr. Reichmanova.

Iz Prekmurja

— Pomanjkanje učitelstva je bilo že od nekdanj najbolj pereče vprašanje v Prekmurju. S študijskim dopustom, ki je bil odobren trem učiteljem za nadaljevanje študija na višjih pedagoških šolah, se je število izpraznjenih učiteljskih mest samo v sobotnem srezu dvignilo na 21. V omejenih Filkšinih ni nobene učiteljske moči in je šola zaprta, v sosedni vasi pa učij 120 otrok en učitelj. Te dni je bil postavljen za učitelja v Gomilcah v turniški občini učiteljski abiturient g. Antauer, v Prosenjakovcih pa g. Koloman Čarni. Učiteljca gđ. Olga Zornova je bila prestavljena iz Budincev v Srednjo Bistrico.

SOKOL

Sedanje stanje češkega sokolstva. Značna sokolska revija »Sokol«, ki izhaja v založništvu matičnega društva Sokola v Pragi že od leta 1870, objavlja statistični izkaz o stanju češkega sokolstva po šestju 1. januarja 1940. Razveseljivo je, da je v preteklem letu naraslo število pripadnikov za 6782. letos po 1. januarju do 30. junija pa se je zopet povečalo za 14.696 članov in članic. V celoti je Češka obec sokolska imela v svojih vrstah 639.733 pripadnikov torej skoraj vsakega dvajsetega Čeha. Navzlic izgubi postojank na Slovaškem in v sudetskikh krajih se sila češkega sokolstva ni mnogo zmanjšala in že zopet napreduje z velikimi koraki. Med pripadništvom je 337.485 članstva in sicer 229.429 članov in 108.056 čla-

nic. V naraščajskih seznamih je 42.281 naraščajnikov in 42.778 naraščajnic, skupno 85.059 naraščajca. Dočim je vpisanih med deco 217.189 oseb, od tega 98.755 dečkov in 118.434 deklic.

Na Češkem je skoraj 1800 sokolskih društev. Mišljena je češka dežela brez Moravske, kjer dosega število sokolskih enot tudi skoraj 1000. Izmed čeških društev, ki jih je točno 1787, ima svoj lastni dom 643 društev, v različnih zasebnih prostorih jih telovadi 937, ostala pa po šolskih telovadnicah. Svoj lastni dom ima torej več kakor tretjina društev, kar daje vsej organizaciji nad vse trden temelj. — Zato je edino pravilno, da si tudi pri nas vsako sokolsko društvo čim prej omisli svoj lastni dom.

Tudi češko Sokolstvo sadi sadno drevje. Zamisel našega Sokolstva, da poseže v nekaterih župah, zlasti mostarski in sarajevski, tudi na področje poljedelstva in ostalih kmetijskih panog, je rodila že dosežaj mnogo velikih uspehov. Kakor čitamo v čeških sokolskih listih, se je leta 1938. zavezal tudi češki naraščaj, da bo posadil 100.000 sadnih drevcev in grmov po sokolskih vrtovih. Dobra polovica te naloge je že izpolnjena. V letu 1938. je bilo

zasajenih skupno 11.254 drevcev, lansko leto pa še 42.041 nadaljnih, skupno torej 52.295. Letos jeseni se delo nadaljuje in lahko pričakujemo, da bo število sto tisoč doseženo. Vrli naraščaj pa ne bo miroval, temveč hoče akcijo nadaljevati še naprej.

Kinematografija

Kranj. Kino Narodni dom bo predvajal danes v soboto in v nedeljo največji glasbeni film sezne »Mladec«. V glavni vlogi Kenny Baker, prvak newyorške opere. Film je v naravnih barvah!

Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal drevi ob 20. veličasten koloriran film »Osvajalci vsemirja«. Za dodatek kratak zabavni film. Predstave s istim sporedom bodo tudi jutri v nedeljo ob običajnih urah.

Jesenice. Zvočni kino Radio bo predvajal v soboto ob 20., v nedeljo ob 15. in 20. in v ponedeljek ob 20. ur krasen originalni češki vefilim »Izgubljena nedolžnost«. V glavnih vlogah Vitova in Bohač. Med dodatki kulturni film in vojni zvočni tednik. — Sledi »Melodija noče« z Gijljem. (—)

SPORT

Izbrana je mladina za Zagreb

Včeraj je juniorska reprezentanca SNZ in izgubila 2 : 5 (0 : 3) — Enajstorica

Ljubljana, 1. novembra.

Koristna je misel in zelo prav je prišel današnji praznik kapetanu SNZ, da je še enkrat pregledal svojo mlado četo, ki bo pojutrišnjem v Zagrebu nastopila proti izbrani enajstorici juniorjev Hrvatske. Za zadnji trening je namreč za danes dopolne odredila SNZ javno tekmo med mladinsko reprezentanco Slovenije in ligaško enajstorico SK Ljubljane. Zaradi prepoznega prihoda v zvezi z zamudami vlakov so trije mariborski igralci in pa vratar iz Trbovelj prispeli nekoliko prekasno na igrišče, tako da je prvih 20 minut mladina igrala v deloma nepopolni postavi. Potem pa so vstopili še omenjeni štiri in je vsa enajstorica eno uro igrala v sestavi, kakršna je namenjena za Zagreb — razen igralca na desnem krilu, ki za današnji nastop ni bil sposoben.

Kako je padlo 7 golov

Deloma oslabljen in deloma nesigurni v obrambi so morali mladi najprej trikrat kapitulirati pred »starimi«, v glavnem zaradi nebranljivih Lahovih bomb. Sicer pa se v prvi polovici igre niso mogli posebno razigrati, ker je bilo med njimi vendarle nekaj takih, ki so prvič nastopili v eni vrsti z novimi tovariši. Po odmoru se je mlada reprezentanca razžvelela in kmalu dosegla svoj častni gol, vsekakor iz enajstmetrovke, ki pa ni bila neupravičena. Potem so razvili še precej lepih akcij — napad je sploh najboljša točka v vsem moštvu —, toda kljub temu je med tem na drugi strani visoka žoga ukanila tudi izbornega Trboveljčana v vratih in bilo je že 4 : 1. Potem se je podobna situacija pojavila pri belo-zelenih. Idearno streljana žoga iz kota je v gneči pred golom prišla do leve zveze mladih, ki jo je potisnil v mrežo. 4 : 2. Proti koncu so si v prehudem ognju pred lastnimi vrati juniorji nakopali kazenski strel in žoga je petič našla pot v Plaznikovo mrežo. Končni izid je bil torej 5 : 2 (3 : 0) za Ljubljano.

Kaj smo videli še?

Ti kratki podatki o poteku te tekme seveda nič ne povedo, kaj obetajo naši izbranci na tekmi v Zagrebu. Čeprav so imeli danes hudega nasprotnika — moštvo Ljubljane je nastopilo do 75 odstotkov kompletno z Marsovim Zigonom in napadu — so vendarle na obeh straneh igrali med seboj številni stari znanci s tega zelenega polja in tudi okoli ter občinstvo — nekaj sto je bilo privržencev na igrišču — sta bila kakor vsak dan. To bo doli na igrišču Concordie seveda mnogo drugače in za mlada srca vse bolj razburljivo!

V nekaj vrstah

Domači nogometni spored za jutri

Domači nogometni spored za jutri
Jutrišnji nedeljo bo domači nogometni spored spričo velikih nogometnih dogodkov v Zagrebu precej skrčen. SNZ je preložila vse ligaške tekme in celo vrsto drugih prvenstvenih srečanj, ki bodo na vrsti večinoma še v teku tega mesca. Za jutri so ostale na sporedu samo naslednje:

v Duplicli med Kamnikom in Ljubljeljem ter na Jesenicah med Kovinarjem in Slovanom iz Nakla.

V Celju bosta dve juniorski tekmi in sicer med Jugoslavijo in Celjem na igrišču Olimpa ob 10. ter med Atletikom in Olimpom na igrišču Atletikov ob 9. Razen tega bosta v Celju še dve nogometni prireditvi, in sicer za pokal celjske nogometne podzveze med vsemi štirimi celjskimi klubi, to je ob 13.20 med Atletiki in Jugoslavijo, ob 15. pa med Celjem in Olimpom. Obe srečanji bosta na Olimpovem igrišču v Gaberju.

Tudi v Mariboru bo nogometni spored omejen na eno samo tekmo, in še ta bo juniorska. Igrali bosta mladini Maribora in Rapida ob 10. na igrišču Zelezničarja.

V sredo zvečer so imeli v Beogradu v zimskem kopališču Krsmanovića plavalno

odigrala še tekmo za trening z Ljubljano in izgubila 2 : 5 (0 : 3) — Enajstorica odpotuje drevi v nespremenjeni postavi

Strogo tehnično vzeto so brez dvoma dobro zasledena mesta vratarja, srednjega krilca in tudi napadalnega kvinteta. Največ skrbi vzbujata branilski par, za katerega med vsem številnim nogometnim naraščajem ni najti dovolj močnih zastopnikov, pa tudi oba stranska krilca sta vsaj danes čisto puščala nasprotnika preveč do razmaha. V celoti pa je mlada enajstorica v glavnem delu igre, ki je trajal vsekakor nekoliko manj, kakor bo treba za znago v Zagrebu, pokazala mnogo pozrvovalnosti in volje, pa tudi dovolj znanja in smisla za skupno igro. Prepričani smo, da bodo glavni deli moštva storili svoje. Če ne bo izrednih dogodkov pod vplivom treme ali smole, bi se morala ta mlada ekipa s častnim uspehom vrniti iz Zagreba.

Kakor smo že rekli, je bilo na tekmi precej občinstva in tudi ob »odločilnih« jih je prišlo mnogo pogledat ta nastop, dokaz, da je želja mnogih, da bi v nedeljo ti dečki dobro zaigrali in pokazali tiščem in tisočem, ki bodo ta dan prišli gledat veliko mednarodno tekmo, da so v našem slovenskem nogometu mladi na najboljši poti, da bodo kdaj morda boljši od onih, ki ga danes zastopajo.

Beseda zveznega kapitana

Po končani tekmi smo izmenjali nekaj misli z zveznim kapetanom SNZ g. Deržajem, ki je glede sestave moštva dejal na kratko to-le:

»Juniorska reprezentanca SNZ zna v tej sestavi, s katero nameravam odigrati nedeljsko tekmo s Hrvati, brez dvoma toliko, da lahko doseže časten izid in bo res dostojno zastopala naš juniorski nogomet. Vsekakor pa računam s tem, da bo v nedeljo na izid te tekme vplivalo mnogo zunanjih okoliščin, ki bi utegnile odločilno vplivati na končni izid, čeprav mi ni znano, s kako močno enajstorico se bo predstavila juniorska reprezentanca HNS.«

Iz Slovenske nogometne zveze (Službeno). V reprezentančno moštvo za tekmo dne 3. t. m. v Zagrebu določam naslednje igralce: Plaznik (Amater, Trbovelje), Rupar (Ljubljana), Tomažič (Grafika), Perharič (Ljubljana), Welle (ISSK Maribor), Sedej (Ljubljana), Smole (Ljubljana), Kroupa (Ljubljana), Vovk (Ljubljana), Pocajt in Stalekar (oba Zelezničar). Rezervi: Sočan (Hermes), Grošelj (Ljubljana). — Moštvo odpotuje iz Ljubljane drevi z osebnim vlakom ob 18.45. Igralci izven Ljubljane naj se priključijo v Zidanem mostu. Zvezni kapetan: Deržaj s. r.

prireditev v obliki dvoboja med beograjskim Bobom in Vojvodino iz Petrovgrada. Zmagali so domačini s 50 : 41 točkam. Tekme je prišlo gledat okoli 500 gledalcev. Prav dobra rezultata sta dosegla Bijelić na 200 m prsno in Miletić na 100 prosto, oba člana Boba. Glavni tehnični rezultati so bili:

400 m prosto

Gospodarstvo

K dalekosežnim gospodarskim ukrepom na Hrvatskem

Zadnje dni smo poročali o važnih gospodarskih ukrepih, ki jih je izdal ban banovine Hrvatske, zlasti v pogledu odtujitve gospodarskih podjetij. Tudi smo poročali o ustanovitvi Pooblaščenice hrvatske industrijske in trgovske d. d. (Pohid), ki jo je ban ustanovil z glavnico 100 milijonov din predvsem za prevzem gospodarskih podjetij. V zvezi s temi ukrepi smo prejeli iz Zagreba naslednje informacije:

V gospodarskih krogih na Hrvatskem vlada veliko vznemirjenje zaradi dalekosežnih gospodarskih ukrepov, ki se uvajajo v javnosti Hrvatski. Zlasti zamerjajo v gospodarskih krogih, da niso bili v tako važni prihodki konzultirani. Izražajo tudi bojazen glede bodočih finančnih virov banovine Hrvatske, če se delajo eksperimenti v organizaciji trgovine in industrije, ker je znano, da plača skoro vse davke na Hrvatskem mestno gospodarstvo. Gospodarski krogi nimajo mnogo upanja, da bo mogoče s takimi ukrepi preprečiti nadaljnji

beg kapitala iz Hrvatske, in trdijo, da so o učinkovitosti teh ukrepov prepričani le politični krogi. Predvsem pa hrvatski gospodarski krogi dvomijo, da bo »Pohid« dobil dovolj sredstev, da tako dalekosežne transakcije v zvezi s prevzemom podjetij. Na take in sične argumente, ki prihajajo iz gospodarskih vrst, pa poudarjajo na merodajnih mestih banske oblasti, da so sedaj izdani ukrepi v zvezi s pripravami za uvedbo dalekosežnega načrtnega gospodarstva, ki je predvideno za več letno izvajanje. Doslej izdani ukrepi imajo le ta cilj, da ostanje o prihodnih prenosov gospodarskih podjetij in podjetja v nacionalnih rokah in da ne pridejo v roke tujcev. Banske oblasti upa, da ji bo ob tej priliki vsaj v gotovi meri uspelo nacionalizirati hrvatsko gospodarstvo in je mnenja, da so zaradi teh ukrepov vznemirjeni predvsem oni, ki so hoteli služiti kot slamatni možje za tužce.

Zahteve hrvatskih trgovcev

V četrtek je imel trgovinski odsek zagrebške Trgovinske zbornice sejo, na kateri je obravnaval najbolj pereče probleme hrvatskega trgovstva. Predvsem je razpravljalo o vprašanjih, ki so v zvezi s pobiranjem draginje in s popisovanjem blaga. Zbornica je že ponovno zahtevala, da se popisovanje blaga omeji na minimum, ker povzroča trgovcu mnogo posla, oblastva pa po večini nimajo od tega nobene koristi. Trgovstvo tudi zahteva, da se ono blago, ki ga imamo dovolj v naši državi, oprosti vsakih omejitev. Vprašanje cen je brez dvoma življenjsko vprašanje vsega našega gospodarstva, kajti če gospodarstvo nima stabilnosti in sigurnosti, je nemogoče vsako delo. Zato je treba vprašanje cen definitivno urediti. Pri obični predpis dandanes trgovci ne ve, kako naj blago kalkulira in po kakšni ceni ga sme prodajati. V predpisih bi morala biti postavljeni osnovna načela za izvrševanje trgovskih poslov. Predpisi ne smejo biti samo v zaščito konsumentov, temveč morajo šteti tudi trgovca. Ohranjen mora biti načelo, da se dopusti trgovcu v izrednih razmerah vsaj to, da ohrani svoje imetje in da ne dela z izgubo. Zato naj se trgovcu omogoči prodajati blago tako, da more za izkupiček kupiti vsaj isto količino dotičnega blaga, ne pa manj, sicer mora sčasoma propasti.

trgovcev v Zagrebu sestavilo poseben načrt, ki ga je trgovinski odsek odobril in ga bo zbornica predložila banski oblasti.

V vprašanju razdolžitve srednjega stanja je zbornica ponovno zavzela svoje prejšnje stališče, da se tako razdolžitve ne more izvršiti kolektivno, temveč le individualno, in sicer preko posebnega sodišča, kjer bi se razpravljali posamezni primeri. Nadalje je trgovinski odsek ponovno postavil zahtevo, da se prepovedo industrijske prodajalnice na področju banovine Hrvatske.

Odslek je nadalje odobril predloge, po katerih naj bi se spremenili predpisi § 219 obrtnega zakona, po katerem ima vsak uslužbenec po štirinajstidnevem službovanju pravico do enotedenske plače, če zaradi bolezni ne more vršiti svojih poslov. Kakor je znano, dobi uslužbenec od bolniške blagajne za dotični teden tudi hranarino. Obrtni odsek stoji na stališču, da je delodajalec uslužbenecu dolžan plačati le razliko, kadar je hranarina manjša nego ustrežajoča plača. Glede § 221 obrtnega zakona, po katerem mora delodajalec plačati delojemalcu prejemke za 4 tedne, če je delojemalec na vojaški vezbi, je trgovinski odsek ponovno zavzel stališče, da bi se ta dolžnost omejila na 4 tedne v enem letu.

Končno je zbornica zavzela stališče tudi glede vaješkega vprašanja. Postavila je zahtevo, da se učna doba v trgovini podaljša od dveh let na tri leta, po tej učni dobi pa naj učence še obiskuje specialni tečaj in napravi strokovni izpit. Iznesena je bila tudi zahtevo, da mora biti pogoj za sprejem vajenca, da ima le-ta 4 razrede srednje šole.

ni končno odločeno, v kakšni višini bo novo posojilo razpisano. Na podlagi mnenj, ki so jih podali zastopniki denarništa na konferencah s finančnim ministrom, računajo, da bo imela emisija novega posejila popoln uspeh. Pri podpisovanju novega posojila bodo sodelovali najširši sloji prebivalstva. V zvezi s tem posojilom bodo imele organizacije privatnega denarništa konferenco, na kateri bodo razpravljali o zahtevah našega gospodarstva glede na bližnje vsedravnno konferenco.

Delna podražitev tramvajске tarife v Zagrebu. Te dni smo poročali, da je zagrebško mestno električno podjetje deino povišalo tarifo za električni tok, tako da stane sedaj električni tok za razsvetljavo v privatnih stanovanjih 5 din za kvadratno uro (to je toliko, kolikor znaša cena že od nekdaj v Ljubljani). Sedaj poročajo iz Zagreba, da je upravni odbor Gradске štetalnice, ki je lastnica tramvajскеga podjetja, odredil tudi delno podražitev tramvajskih vozniških kart, in sicer zaradi naravnih režijskih stroškov in podražitve električnega toka, pa tudi zaradi tega, da omogoči namočencem draginjsko doklado za zimsko pomoč. Normalna dnevna vozovnica in prestopna vozovnica stane odsedaj 2 din, pri čemer prodaja tramvajsko podjetje bloke po 10 vozovnic za 18 din in bloke po 30 vozovnic za 48 din, tako da stane normalna vozovnica v predprodaji v blokih 1.30 odtodno 1.60 din. Otroške in delavske vozovnice ostanje nespremenjene, prav tako mesečne vozovnice na dijake. Deloma so povišane tudi mesečne vozne karte. Cene avtobusnih vozovnic so izenačene s tramvajskimi cenami in stanejo 2 din z možnostjo prestopa na tramvaj.

Bozre

1. novembra

Zaradi praznika je danes poslovala le beogradska borza. Grški boni so se trgovali po nespremenjenem tečaju 44. Na efekt-nem tržišču je vojna škoda nekoliko poputila in se je trgovala po 444.25 — 444.50.

DEVIZE

Beograd. Oficialni tečaj: London 175.66 — 178.86, New York 4425 — 4485, Curih 1028.64 — 1038.64. Tečaj na svobodnem trgu: London 217.25 — 220.45, New York 5480 — 5520, Curih 1271.10 — 1281.10, Amsterdam 1302.05 — 1319.05.

Curih. Beograd. 10, Pariz 9.9370, New York 431, London 17.15, Milan 21.70, Berlin 172.50, Stockholm 102.70.

EFERTI

Beograd. Vojna škoda 444 — 445 (444.25 — 444.50), 4%, agrarne 58 bl., 6%, begluške 76.50 den., 6% dalm. agrarne 69.50 — 70 (69.50 — 70), 6%, šumske 69.50 den., 7% invest. 99.50 den., 7%, Blair 94 den., 8% Blair 100 den., PAB 193 — 196.

Blagovna tržišča

+ Na mariborski svinski sejm (31. oktobra) so pripeljali okoliški kmetje komaj 24 svinj, prodali pa samo 11. Tako slabega sejma v Mariboru že dolgo ne pomnimo. Cene so bile nastopne: 5 do 7 mesecev stari po 410 do 500, 8 do 10 mesecev po 600 do 870, 1 leto po 890 do 1150 din rillec. Kg žive teže je bil po 11 do 13.25, kg mrtve teže pa po 16.50 do 18.50 din.

Strateški položaj Grčije

Izvajanja švicarskega lista — Tri verjetne smeri italijanskega prodiranja — Pomen Krete

švicarski list »National-Zeitung« iz Basla povesča svoj uvodnik strateškemu položaju Grčije ter piše med drugim:

Vojna ni našla Grčije povsem nepripravljene, vendar pa se zdi, da je navzlic svojim pripravam komaj v položaju, da bi mogla nuditi trajnejši odpor. Zemljepisni položaj države je tak, da nudi za otega, ki hoče obvladati vzhodno Sredozemlje in s tem Egipt, velike prednosti, ako razpolaga z lukami in otoki, ki pripadajo Grčiji. Iz teh razlogov odgovarja grški klic na pomoč, naslovljen na Angleže v skladu z angleškim jamstvom, strateški želji Angleže, da ne izgubi grške pozicije.

Ze iz teh razlogov je mogoče sklepati, da se bodo sedaj razvile trdne borbe za grško posest, Italija je strateško v prednosti zaradi svojih posestev in opozicije na Dodekanazu, od koder ni daleč do Krete ali Cikladov. V bližini najbolj zapadne italijanske postojanke v tem otočju, otoka Astropalia, je grško oporišče Naxos, o katerega vojaški vrednosti pa niso znane podrobnosti. Na drugi strani razpolaga Grčija z nad sto oddaljenimi lukami, oporišči, zalivi in otoki, pa je zaradi tega njena obramba proti morebitnim poskusom izkrcanja zelo otežena, ker bi zahtevala razpršitev obrambnih sil na preveč točk istočasno. Grško brodogradništvo (o njem smo že poročali, op. ur.) je povsem nepomembno. Grk je zelo dober mornar, je pa svoje mornariške sposobnosti posvetil predvsem pomorski trgovini. V koliko se je generalu Metaxasu posrečilo izvežati grško vojsko v dobro vojni sredstvo, še ni mogoče reči. Ne glede na to pa je gotovo, da finančne prilike niso dopuščale grški državi modernizacije te vojske v skladu z razvojem drugod.

Grčija je sicer zelo revna država. Cest je tu le malo, pač pa mnogo visokih gorskih grebenov in gora. To utegne napadalcu povzročati več težav kakor branilcu. Italijansko prodiranje z albansko-grške meje lahko zavzame tri smeri: 1. severno preko Volene na Solun, ki bi utegnili biti strateško najpomembnejša zaradi manjših bolgarskih aspiracij po izhodu na Egejsko morje, kar bi lahko Grčijo spravilo med dva ognja; 2. druga smer italijanskega napredovanja bi mogla biti Trikalala—Larissa, ki pa je polna teranskih težav; 3. tretja je končno preko Janine in vzdolž obale v Epiru, ki bi se mogla ustaviti — vsaj za večje angažiranje vojaških sil — šele ob Korintskem zalivu. Zdi se, da so Italijani za sedaj izbrali predvsem to smer.

Poseben pomen lahko zadobi otok Kreta. Ni namreč verjetno, da bi imeli Angleži na razpolago toliko oboroženih sil, da bi pokušali kakšno akcijo na kopnem kot pomoč grški vojski. Tem bolj verjetno pa se zdi, da se bodo že v prihodnjih dneh začele borbe za posest Krete, ki je kot otok zelo blizu vzhodnemu sredozemskemu bazenu, kjer je močno angleško brodogradništvo. Ker ima Italija — zaključuje »National-Zeitung« svoja izvajanja — v Albaniji odlično oporišče in že pripravljeno in orga-

nizirano vojaško izhodišče, je položaj Italije glede Grčije ugodnejši od položaja Angleže. Seveda bo tudi v razvoju operacij na Grškem marsikaj odvisno še od nekaterih neznank, med katere je treba šteti predvsem Turčijo, za njenim hrbtom pa Rusijo.

Iz državne službe

Beograd, 1. novembra. AA. Z odlokom kmetijskega ministra je postavljen za šefa kmetijskega Slavko Stanojević, dosežani kabinetni tajnik. — Na predlog pravosodnega ministra je upokojen dr. Alojzij Merhar, kanonik stolnega kapitlja v Ljubljani.

PRI POLJSKAJU

v soboto in nedeljo družabni večer. Igra prvovrstna godba. Domače kolone. Naj-novejše keglijšče. Vsi vabljeni. 29594-18

DANES IN JUTRI PLES

pri Putrihu! Vsi vabljeni! 29658-18

Službo dobi

Beseda 1 Din davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Nožnega čuvaja

sprejme tovarna Vidmar, Savlje 12, v vsaki jednici pri Ljubljani. 29489-1

Kupin

Beseda 1 Din davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din Najmanjši znesek 20 Din

Odpadke sveč

in stari parafin kupi »Unifite« šiška, v vsaki množini po najvišji ceni. 29640-7

Ježice

kupujemo po najvišji dnevni ceni. Ponudite nam jih s navedbo množine franko Vaja, železnika postaja Sever in Komp. podružnica. Zemun, Markovičeva 13. 29639-7

Od Vas je, da imate obleko vedno novo zato jo pustite redno kemično čistiti ali oarvati v tovarni

JOS. REICH
Ljubljana
Poljanski nasip 4-6
Pralnica svetločrna nica

Mnoge gospodinje niti ne slutijo

kako udobna, koristna in lrpja je v kuhinji lična Junghansova kuhinjska ura. Okusne oblike, dolga trajnost in nizke cene — to so prednosti svetlovnih znanih

Junghans
UR
Z ZNAMKO ZVEZDE

DOBILJO SE V VSEH STROKOVNIH TRGOVINAH Z URAMI

Dobro obrit — dobre volje!

S pravo britveco postane britje res pravi užitek! Poskusite ROTBART EKSTRA TENKO —

zrač. znanje ekstra odiro in ekstra gibko!

ROTBART
EKSTRA TENKO
10 kom. Din 15.-

Varujte se patvorbi!

ZASTOPNIK ŽELEZNE STROKE

v Beogradu, odlično uveden, išče zastopstva domačih tvrd. Ponudbe poslati na »Sedmo slob«, Beograd, pošt. fah 728 pod »Izučeni gvozdjare«. 29451-5

Novi kilirinski sistem Nemčije

Po načrtu, ki ga je nedavno razložil nemški gospodarski minister Funk, je Nemčija v zadnjem mesecu s raznimi državami sklenila plačilne sporazume, ki predvidevajo, da se kilirinski račun v zasedenimi državami vodi preko centralne obračunske blagajne v Berlinu. Tako je tudi naša država uvedla kilirinski plačilni promet z Belgijo, Nizozemsko in Norveško preko obračunske blagajne v Berlinu. Podobne dogovore so sklenile z Nemčijo tudi druge države, n. pr. Italija, Švedska, Finska, Madžarska itd. Tak večstranski kilirinski plačilni sistem naj predvsem omogoči lažjo izravnavo saldov. Ker se vsi kilirinski računi vodijo v isti valuti, to je v markah, se aktivni saldov na enem kilirinskem računu lažje prenese za kritje pasivnega saldov na drugem računu.

Zaradi lažjega obračunavanja je Nemčija uvedla enostavne relacije med posameznimi valutami v območju rajha. Po

izvršenih priključitvah pripadajo sedaj Nemškemu rajhu Češkomoravska protektorat, Poljski guberneman, Alzacija in Lorena in Luksemburg. Te države se gospodarsko smatrajo kot »tuzemstvo«, kjer velja nemška marka kot osnovna valuta, s katero so ostale valute v trdnih enostavnih relacijah: 1. marka = 10 Kč = 20 frankov = 2 zlotov. Tudi v zasedenih državah so uvedene trdne relacije nasproti marki, vendar se zasedene države v valutnem in gospodarskem pogledu smatrajo kot inozemstvo.

Gospodarske vesti

— Pred emisijo notranjega posejila. Po informacijah iz Beograda bo emisija velikega notranjega državnega investicijskega posojila izvršena še ta mesec. Pred tem bo sklicana konferenca zastopnikov gospodarstvenikov, na kateri bodo določili način emisije posojila, nato pa bo finančno ministarstvo objavilo pogoje, višino obresti ter ostale podrobnosti. Doslej še

Umrl nam je naš zlati atek, gospod

Šerona Vinko
učitelj v pokouju
Pogreb dragega pokojnika bo v nedeljo 3. novembra ob pol 4. uri popoldne iz hiše žalosti na Novi cesti št. 9.
V Ptuj, 1. novembra 1940

Ela, soproga; Vinko in Nelica, otroka ter ostalo sorodstvo

LEPA ZAROTNICA

Detektivski roman

Nekdo izmed vas je izmaknil moj obesep. Zdjaj postavim na tole mizo srebrno skledico in utrnem luč. Če bo dragotina čez nekaj minut ležala v nji, ne bomo več govorili o tem. Sobno so zatamnili in pričelo se je čakanje. Nato je spet vključila luč in — kaj mislite? — tudi srebrne skledice ni bilo več nikjer!

»In kakšen je nauk vaše zgodbe?« je srdito vprašal Peter.

»Denimo, da je tat številka ena ponoči prinesel ogrlicu nazaj, tik pred zoro pa je prišel tat številka dva in spravil bisere v žep!«

»To se mi ne zdi verjetno. Če pustimo vse drugo v nemar, ostane še vedno vprašanje, kako more kdo misliti, da bo z biserno ogrlicjo v žepu neopažen odnesel pete.«

Preden je utegnil Američan kaj odvrtniti, je pristopila k njima Dafna, rekla, da želi oče v knjižnici govoriti z gospodi. Dodala je, da bodo imele dame v njeni sobi razgovor z njo.

Gospodje so kar moči neprisljano krenili v knjižnico; tam jih je čakal gospodar, ki je bil očitno ves živčen in razburjen. Stal je pred kaminom in jih povabil, naj sejejo.

»Gospodje,« je začel, »ne morem vam povedati, kolikanj me t astvar žalosti; zato vas najprvo pro-

sim oproščenja za nemir in neprijetnost, ki jo gotovo čutite tudi vi. Ni mi treba omeniti, da bi rad marsikaj dal, da se pod mojo streho ne bi bil pripetil tak mučen dogodek. Upal sem in prosil Boga, da bi bilo danes vse spet v redu. Zdjaj pa vam moram v svojo žalost povedati, da biserov, ki so snoči izginiti, do tega trenutka še ni na izpregled.«

Uthihnil je; njegova žalost je bila preočitna, da bi bil mogel kdo dvomiti o nji; vse jih je pekel občutek, da sta vedrina in veselost, ki sta bili tako značilni za večerajšnji dan, na ta način izgubljeni.

»Ali je gospa zavarovana proti tatvini?« je vprašal Bob Allcroft.

»Utegnila bi biti, a v nekem oziru dela to vso stvar le še bolj zamotana. Znano vam je najbrže, da je treba zavarovalnico ali njenega zastopnika v določenem roku obvestiti o izgubi. S tem nam stvar tako rekoč uhaja iz rok. Naša želja je vse-kako, da ostane dogodek med nami. Zavarovalnica pa seveda terjaja, da stori policija vse potrebne ukrepe in da se tudi sicer vse zgodi, kar bi utegnilo pripomoči k izsleditvi dragotine in ugotovitvi tatu. To bi mi moglo imeti za nas vse kaj neprijetne posledice in zato vas prosim, da mi poveste, kaj naj se zgodi.«

Nekaj trenutkov so vsi molčali. Potem je vstal major Waldegrave. Bil je najstarejši v skupnici častnikov in se je očitno zavedal odgovornosti svojega položaja. Govoril je počasi in tehtno ter delal med posameznimi besedami presledke, kakor pogosto slišimo govoriti visoke osebe od kraljevskih visokosti nazvodi; vse, kar je povedal, je šlo poslušalcem do živega.

»Če govorim za svoje tovariše in zase,« je dejal, »bi najprej poudaril, da z vami vred obžalu em mučni dogodek, ki se je pripetil med našo navzočnostjo. To je zločin zoper vaše gostoljubje. Niti govora ne more biti o opravičilih, razen za povzročilca tega zločina. Pač pa nam je od tega, gospod Summers, da se vsa stvar neutegoma pojasniti. Tak primer bi utegnili povzročiti nepreračunljivo škodo, če bi se razvedel po častniških kazalinah in klubih v deželi. Nedolžni bi moral trpeti prav tako kakor krivce. Govorica lahko povsem necenovano naprti krivdo vsakomur izmed nas. Zatrjujem vam torej, da ne bomo samo na vse mogoče načine pomagali pri razvozljanju skrivnosti, ampak da celo terjamo, ponavljam, terjamo, naj se ne opusti noben korak, ki bi jo utegnili pojasniti. Nobena misel na neprijetnosti in podobno vam ne sme braniti, da ne bi šli stvari resnično do dna. Na našo neodnehljivo podporo se izvolite zanesti.«

Po teh besedah je spet sedel in živahno, pritrjujoče mrmranje je pričelo, da je bil pravilno raztolmačil čuvstva svojih prijateljev. Zdjaj je poskočil Bill Mason.

»Major Waldegrave je govoril za nas vse,« je dejal. »Ze snoči, preden smo zapustili prizorišče nezasiženega dogodka, sem sprožil misel o preiskavi. Obveljal je predlog, naj damo tatu časa, da vrne svoj plen, kajti nekateri so imeli vso stvar za nepremišljeno šalo. Ogrlica pa ni bila vrnjena in zato smem pač znova predložiti, da nikar več ne odlagamo preiskave.«

Spet se je začelo obče pritrdilno mrmranje. Go-

spodu Summersu se je odvalil kamen s srca, ko je videl, kako gostje gledajo na zadevo.

»Kaj ste hoteli še reči, gospod Grey?« je vprašal Peter. Peter je imel resen obraz, toda govoril je brez vsakega razburjenja. »Zelo sem razočaran, ker moj predlog ni odobril zaželenega sadu. Zdjaj moramo prepustiti vse nadaljne ukrepe nam.«

»Ima še kdo kak predlog?« Summers se je ozri po sobi, toda odgovora ni dobil. »Zahvaljujem se majorju Waldegravu za njegova izjavanja,« je nadaljeval. »Zahvaljujem se vam vsem in bom ravnal po vaših željah, kajti treba je, da operemo tiste, ki so nedolžni, vsakršnega suma.« Nato je nekoliko pomolčal. »Mislim, da se v glavnih točkah soglašamo. Ako položim zadevo v druge roke, je najprej treba popolne pravilnosti. Zato hočem kratko posneti dejansko stanje. Gospa Neilsonova je šla v svojo sobo in ostala tam kakih deset minut. Ker je slišala na stopnicah smeh, je prišla spet venkaj, prej pa je, kakor pravi, odložila svoj lišp na česalnno mizo. Kake sobarice ali koga drugega izmed služinčadi ni bilo v bližini, bili smo torej povsem med seboj. Navzočni so potrebovali blazin in so jih iskali po sobah. Kakor nam je znano, sta bili potem v sobi gospe Neilsonove dve osebi — gospodična Ormesbyjeva in gospod Warner. Mogoče pa je, da je bil razen teh dveh še kdo drug v sobi. Veselje na stopnicah je trajalo kakih dvajset minut in gospa Neilsonova ga je gledala. Nato je šla spet v svojo sobo, a se je takoj vrnila in povedala, da ji je izgnila ogrlica. Mene samega ni bilo tam, zato ponavljam razvoj stvari, kakor so mi ga opisali, da lahko poveste, ali sem kaj izpustil.«

Zakaj gnijejo jabolka?

Vsak sad je živo bitje - Biokemična dogajanja, ki jih moramo poznati

Tako za trgovino kakor za zasebno gospodinjstvo je važno vprašanje, kako bi se sadje najbolje ohranilo preko zime. Iz tega razloga je važno, da se seznanimo z nekaterimi biokemičnimi dogajanja v zrelem sadju.

Nekateri sadeži, zlasti jabolka, imajo to lastnost, da dozorejo polagoma šele v srambi,

tako da dobe šele tu svoj pravi vonj in okus.

Vsako mesnato sadje je živo bitje, ki mora na kakšen način razpadati, ko doseže polno zrelost. To razpadanje lahko samo zadržimo, onemogočiti ga ne moremo. To je stara resnica. A kaj je vzrok, da sadje razpada? Botaniki so ugotovili, da je to dogajanje v zvezi z »dihanjem«. Od določenega časa dalje, ki ga zelo značilno imenujejo

»klimakterij sadja«, se tvori agens, ki dozorevanje pospešuje, in sicer plin etilen. Ta etilen pospešuje tudi razpad. Ljudje

so se na podlagi izkušenj že davno temu primerno ravnali, ne da bi niti vedeli, kaj se v sadju prav za prav dogaja. Tako jih je izkušnja učila, da se v srambo ne sme polagati skupaj sadje, ki dozoreva v različnem času. Etilen, ki uhaša iz prej dozorevajočega sadja

vpliva namreč na sadje, ki dozoreva pač pozneje, in pospešuje tudi njegovo razpadanje.

Etilen pa ima že med rastjo čudno ulogo: sadje namreč debeli. Dokaz za to so podali z zanimivim poskusom. Neki raziskovalec je pod steklo dal dve zreli jabolki poleg kalli sončnice. Jabolki sta izdihavali svoj etilen, na kar je sončnica krepko zrasla v višino, a je

dobila tudi oteklino, prave golše. Če damo zrelo jabolko v bližino lončnic, se pokazejo na teh kmalu razna razobličja.

Zorilni plin je v modernih skladiščnih napravah učal že posebno tehnično uporabo. Tako pospešujejo zoritev citron in banan, ki jih pobirajo in razpošiljajo že

v zelenem stanju, z etilenskiimi dozami. A ta zanimiva snov se uporablja tudi kot strupeni plin: v žitnih skladiščih ubijajo z njim škodljive žuželke. Plin jim polagoma uničuje stanice. A tudi človeška

pljuča ne prenesejo večjih količin etilena. Nos nas dobro svari, če hranimo zelo zrelo sadje v zaprti sobi.

Etilen nahajamo tudi v svetilnem plinu. Kjer gredo skozi kletne prostore plinske cevi, ki niso vedno dovolj tesne, se zrak napolni z etilenom in v takšnem zraku dozoreva sadje seveda hitreje in tudi hitreje razpada. Tu je vzrok za marsikatero gnilo jabolko, čeprav smo postopali pri polaganju v srambo z vso previdnostjo. Kleti, v katerih je sadje, naj se zato

vedno dobro zračijo, drugič ne polagajmo skupaj sadja, ki hitreje in počasneje dozoreva, in tretjič pazimo na to, da se ozračje v kletih, skozi katere gredo plinske cevi, ne napolni z etilenom iz svetilnega plina.

Kulturni pregled

Kulturne diskusije

»Revija Katoliške akcije«, ki je začela letos izhajati v Ljubljani, je v svojih dosedanjih petih zvezkih priobčila več člankov o idejnem življenju v vrstah slovenskega katoliškega izobraženstva. Pojem »katoliški« se kajpak ne tiče konfesionalne pripadnosti, marveč svetovnonazorske opredelitve. Iz revije je videti, da so se v katoliškem svetovnonazorskem taboru pojavila razna nasprotja: razcepilnost v nekaterih načelnih pogledih in needinost v akciji. Ta nasprotja ne potekajo samo iz vrst laičnega izobraženstva, marveč so — kakor je pokazala zlasti knjiga »Bohinjski teden 1939« — prešla po sodbi sodelavcev »Revije Katoliške akcije« celo na nekatere profesorje teologije.

Idejna »čistka«, kakor jo je začela izvajati v vrstah katoliškega izobraženstva »Revija Katoliške akcije«, se prenaša tudi na literaturo in umetnost. V tem pogledu spominja stališče »RKA« na Mahničovo delo v »Rimskem katoliku«. Treba se je spomniti, da se je mlada generacija slovenskih književnikov katoliške svetovnonazorske smeri odpovedovala Mahničevi estetiki; zagovarjala je kul. avtonomijo in priznavala umetniku in umetnosti mnogo večjo svobodo kakor jo je dopuščal Mahnič. Skoraj vse katoliško usmerjene revije, zlasti »Dom in svet«, so v prvem desetletju po prevratu in delno tudi do zadnjega časa priobčevale poezijo in prozo, ki je bila v opazljivem nasprotju z estetskimi in moralnimi nazori pokojnega Mahničja in njegovih ožjih soimisljenikov, ki so sleherni dejavnosti torej tudi umetniško, dosledno in strogo podrejali naukom in moralnim normam Cerkve in zahtevali nadzorstvo odgovornih duhovnikov nad kulturnim delom Cerkve. neposredno neodgovornih laikov. Poleg take poezije in proze so izhajali v katoliških kulturnih revijah ideološki članki, ki se kezala nek, v teh vrstah dotlej nenavadno širino razumevanja in tolmačenja kulturnih posebej še umetnostnih načel. Znano je, da je zaradi nekega takega članka, ki ga je spisal sedanji urednik »Dejanja« prof. E. Kocbek, nastala pri reviji »Dom in svet« kriza, ki se je končala z izstopom dotedanjega urednika prof. Kobljarja in nekaterih sodelavcev. Tako se je zbrala skupina okrog mesečnika »Dejanje«, ki še vedno zastopa nazore, kakor jih je v glavnem izpovedoval velik del mladih slovenskih katoliških književnikov, laikov in delno celo duhovnikov.

Zoper to skupino in druge čije vpliv kakor je videti iz polemik v »RKA« sega celo v revijo »Čas«, je torej začela nastopati revija, ki obnavlja tradicije »Rimskega katolika«. Takoj v prvi številki je izšel ponatis predavanja dr. K. Cepudra »Razcepiljenost v slovenski katoliški skupnosti«, ki na splošno ugotavlja needinost v načelih in njene vzroke. V isti številki je objavljen tudi oster polemični članek dr. A. Zupana zoper neki nepodpisani članek v »Dejanju«, ki razpravlja tudi o katolištvu v slovenskem narodu. V četrti številki je izšel načelno pomembnejši programatični članek »Slovenska katoliška kultura« Piscec dr. J. Jenko deli kulturo v katoliško in nekatoliško, izmed katerih je druga tudi brezverska (=nekatoliška ali brezverska kultura)!. Osnovna misel tega članka je ta, da je kultura indirektno podrejena veri, s čimer odpade vse modrovanje o kulturni, pa tudi

umetnosti avtonomnosti zakaj »nobena umetnina ni zgolj estetska stvaritev, ampak tudi obče človeška, predstavlja določen odsek življenja, odkriva take in drugačne ideje; prav te nudne umetniške komponente prenašajo vpliv umetnine na druga kulturna področja, narodno, socialno, versko.«

Ta članek je načelno najznačilnejši; vse drugo so zgolj konsekvence takih pogledov na kulturo. Sem sodi med drugim razprava istega pisca »Na valovih racionalizma«, ki odločno obračunava z nazori urednika »Dejanja« E. Kocbeka, kakor jih je izpovedoval v uvodu zbornika »Bohinjski teden 1939« in v nekaterih člankih Stremljenja tega pisca, kakor tudi njegovih soimisljenikov in sodelavcev v »Dejanju« označuje dr. Jenko za posledice iracionalističnega gledanja, ki se zoperstavlja razumu in zakonitosti, kaže »razdira« s krščanstvom nezdržljive nazore in se giblje na robu neravnega modernizma. Ta skupina tudi greši, ko prestavlja narodno nad vero. V svojih iracionalističnih zmotah smo podlega tuji učencost prezbijajoč ta učencost in za vzor katoliškega racionalista sv. Tomaža Akvinskega.

Simptomatičen je med drugimi članek Janca Kopača »Erotika v leposlovju«, ki nadaljuje nekako tam, kjer je končal Mahnič s svojo kritiko Gregorčičevih pesmi. Kajpak, če se bile že te nedolžne erotične pesmi spotakljive, je v sodnih literarni tvorbi in seveda tudi v leposlovi tvorbi katoliških avtorjev laikov še mnoge več spotakljivega gradiva. Pisec odklanja skoraj in bloc vsa literaturo, ki prikazuje v napad, sentimentalni luči erotične odnose med moškim in žensko ne pove pa kako daleč sme iti katoliški pripovednik v slikanju teh odnosov, če jih že noče ali ne more prežeti. Pisec navaja v dokaz, da se je tudi katoliških pesnikov prišlo že »seksualnega mističizma«, nekateri verze: K. K. K. in Franceta Vodnika; slednji »kolne Boga, molj pa k svoji dragi«. Pisec pravi: »Res je leposlovje že od nekaj opovalo erotiko, ljubezen med mladeniči in dekletci vendar pa nečistih gonov in grešne pofutnosti ni tako dvigalo in olepševalo kot danes.«

V največjem (5.) zvezku graja »RKA« razsodišče za banovinske literarne nagrade, ker je podelilo nagrado pesniški zbirki B. Voduške »Odlčarim sveto« (Člane mestnega razsodišča je »Slovenski dom« ostro napadal ker niso nagradili Voduškov zbirke, marveč so se odločili za Gradnovo) Pisec te »pripombe pred črtov« sodi, da se Voduškova zbirka dviga »glede svoje umetniške gradnje precej nad povprečnost ostalega pesništva in bi ji šlo zato, ne glede na ostale lastnosti, nako priznanje. Toda ne moramo sprejeti načela, da je umetnost ločena od življenja in njena zakonov, bodisi naravnih, bodisi nadnaravnih.« Z zrelišča vere in pravnosti mora katoličen zbirko odkloniti Razsodišče, v katerem so bili dr. Tine Debeljak, dr. M. Rupel, J. Solar, F. Vodnik in zastopnik banke uprave, pa jo je za nagrado priznalo in priporočilo!

Po dolžnosti kulturnih kromostov beležimo brez komentarja vse te pojave, ki pričajo, kakšni pogledi na kulturo in na umetnost veljajo v onih vrstah, o katerih je znano, da predstavljajo uradni stališče svetovnonazorsko katoliškega tabora pri Slovencih.

Gotovo ne veste...

da je kompot najboljši, če ga pristavite le z malo oslajene, vroče vode, ga pokrijete, počasi dušite in pustite tudi pokritega, da se ohladi;

da da žilca ali dve brusničnega komposta vsaki mesni in divjačinski jedi posebno fin okus n da je treba brusnice pri tem z jedjo dušiti;

da se margarina nikoli ne sme segreti tako, da bi postala rjavca, ker v tem primeru trpi okus jedi.

da preprečimo prekipenjanje mleka enostavno s tem, da položimo na dno mlečnega lonca majhen, obrnjen krožnik iz debelega porcelana.

Kako hranimo gumaste predmete

Vse gumaste stvari moramo zlasti v sedanjih časih nad vse skrbno hraniti. Imeti jih moramo na hladnem prostoru, zavite v svilen papir. Vsakih šest do osem mesecev jih pregledamo in malo okopajmo v mlačni vodi. Po dveh urah jih posušimo, spet zavijemo v papir in shranimo na hladnem.

Nesreča pri delu na cesti

Plaz kamenja, ki se je nenadoma utrgal, je pokopal pod seboj štiri delavce, zaposlene pri popraviljanju neke ceste v okolici Vidna. Kljub takojšnji pomoči so potegnili tri delavce mrtve izpod plazu.

Greta Garbo

o kateri se v zadnjem času malo sliši in premalo piše, je smatrala sedanji trenutek za ugoden in je dala po svetu razglasiti, da je zaprosila za ameriško državljanstvo

ANEKDOTA

Neki znameniti igralec je v neki igri namesto prave dobival vedno leseno smotko. Ravateljstvo je pač stediho. Igralca pa je stvar zelo zbadala, sklenil je, da se bo maščeval.

Nekega večera je spustil smotko na tla, da je bilo slišati, kako je leseno udarila. Občinstvo se je začelo smejati, a potem krohotali na ves glas, ko je igralec so igralca vprašal:

»Povej mi, koliko velja klaffer takšnih smotk?«

Naslednji večer je dobil mož pravo smotko.

VSAK DAN ENA

Razmišljena zdravnica »Gospa doktorica, prosim za vašo roko!«
»Dobro, slecite se najprej!«
(Domenica del Corriere)

Londonska mati z otrokom

zapušča stanovanje, katerega je porušila nemška bomba

Dobro vino iz lepe čaše

Kaj pravi poznavalec in uživalec vin

Kaj je najboljšo vino, če ga ne piješ iz lepe čaše? Lepa čaša ni samo očesna paša, temveč ima vpliv tudi na okus. Samo notorični pijanci, ki vino žrejo, ne pa pijejo, se morejo zadovoljiti s kakšnim navadnim kozarcem za vodo ali drugo posodo. Psihološki poskusi pa so pokazali, da ima pijača, ki jo dajejo v tej obliki, dosti slabši okus.

Kozarec nikakor ni potrebno, da bi bil posebno fin in dragocen. Le po obliki in velikosti, barvi in brušenju se mora skladati s kapljico. Tako morajo imeti kozarci tudi noge, na katerih se prsti tako rekoč lahko poigrajo.

Vinski kozarec brez noge je tako grd kakor ženska brez pasu,« je nekoč dejal neki učeni opisovalec pivskih navad. Staro

brušeno steklo je seveda najlepše, dobimo pa tudi izvrstno moderno blago. Stari kozarci s težkimi nogami nas spominjajo ljudi iz starih časov, ki so po petih, šestih steklencah stali še trdno na nogah. Lepi so tudi veliki kozarci, ki so jim vrezani mični ornament s trtnimi listi in venci ter spodbujajočimi napisi. Kozarci za liker smejo imeti isto tako vsakovrsten okras, vendar pa so primerni najbolj za sladke žganice. Za močne likerje izberemo bolj veliko, belo čašo s široko odprtino in iz čim tanjšega stekla. V splošnem naj bi bili vinski kozarci beli oziroma brezbarvni, kajti potem najbolje vidimo barvo vina. Dovoljeni so tudi rumenkasti in zelenkasti odtenki, izrazito modri in rdeči kozarci pa prekrivajo svetli lesket ki se pivcu tako prijazno smeje.

Kakor bi čakali odrešenja

stojte Francozi na demarkacijski črti med nezasedeno in zasedeno Francijo v Bellegardu

Iskre iz leda

V vrhovih vulkanov Ojahue (5870 m) in Avkankilce (6200 m), ki se dvigata ob bolivijsko-čilenski meji in nimata nobenege ledenika in še niti ne trajne snežne odeje, pridobivajo že leta žveplo. To žveplo so odnašali sprva Indijanci na svojih hrbljih, a to je bilo tako težavno in zamudno delo, da je dal neki španski inženir v pomočje izkopati dolo, skozi katero so žveplo spuščali v taborišče v nižjem predelu.

Dno drče je bilo iz ledu, ki ga je bilo dobiti povsod pod luknjčavo vulkansko kameno. Ob trenju absolutno suhega žvepla z ledom so se pojavile iskre in žveplo je začelo goriti. Domnevajo, da je izpuhtevanje v suhem ozračju And tako veliko, da se redke padavine, ki pronicajo v luknjčavo drč, spreminjajo v led. Poskusi z lončevimi posodami, ki so jih napolnili z vodo, so to domnevo potrdili.

Siamske dvojčice v Španiji

V nekem naselju blizu Alicanta je zena nekega španskega ribiča rodila dvojčici, ki sta kakor siamski dvojčici zraščeni od tilnika do nog. Zdravniški zbor, ki je otroka pregledal, je ugotovil, da so notranji organi dvojčice popolnoma normalni. Upanje je, da bosta dekletci ostali pri življenju.

Italijani rešili židovske brodolomce

V bližini italijanskih voda ob Egejskem morju se je dne potopila bolgarska transportna ladja »Pence«, s katero se je vozilo 500 židov, med njimi tudi žene in otroci. Teh židov niso hoteli sprejeti ne v Rumuniji, ne v Turčiji, ne v Grčiji. Guverner italijanskih otokov v Egejskem morju se je brodolomcev usmili ter dovolil, da se začasno smejo izkrcati na ozemlju tega otočja.